

TARPTAUTINIAIS SUSITARIMAIS ĮSTEIGTŲ ORGANŲ PRIIMTI AKTAI

Pagal tarptautinę viešąją teisę juridinę galią turi tik JT EEK tekstų originalai. Šios taisyklės statusas ir įsigaliojimo data turėtų būti tikrinami pagal paskutinę statusą nurodančio JT EEK dokumento TRANS/WP.29/343 versiją, kurią galima rasti:
<http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29fdocstts.html>.

Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (JT EEK) taisyklė Nr. 53 „Suvienodinti L₃ kategorijos transporto priemonių patvirtinimo reikalavimai, atsižvelgiant į apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų įrengimą“

Įtrauktas visas galiojantis tekstas iki:

01 serijos pakeitimų 13 papildymo. Įsigaliojimo data — 2011 m. spalio 28 d.

01 serijos pakeitimų 14 papildymo. Įsigaliojimo data — 2013 m. liepos 15 d.

TURINYS

TAISYKLĖ

1. Taikymo sritis
2. Apibrėžtys
3. Patvirtinimo paraiška
4. Patvirtinimas
5. Bendrosios specifikacijos
6. Atskirosios specifikacijos
7. Transporto priemonės tipo arba jo apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų pakeitimai
8. Gamybos atitiktis
9. Sankcijos už gamybos neatitiktį
10. Visiškas gamybos nutraukimas
11. Pereinamojo laikotarpio nuostatos
12. Už patvirtinimo bandymus atsakingų technikos tarnybų ir administracinių padalinių pavadinimai ir adresai

PRIEDAI

- 1 priedas — Pranešimas dėl L₃ kategorijos transporto priemonės tipo patvirtinimo, patvirtinto tipo išplėtimo, atsisakymo tvirtinti, patvirtinimo panaikinimo arba visiško gamybos nutraukimo, atsižvelgiant į apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų įrengimą, pagal Taisyklę Nr. 53
- 2 priedas — Patvirtinimo ženklų išdėstymas

- 3 priedas — Žibintų paviršiai, atskaitos ašis ir centras, geometrinio matomumo kampai.
- 4 priedas — Raudonos šviesos žibintų matomumas iš priekio ir baltos šviesos žibintų matomumas iš galo
- 5 priedas — Gamybos atitikties kontrolė
- 6 priedas — Horizontaliojo polinkio, posvyrio kampo ir δ kampo paaiškinimas
1. TAIKYMAS
- Ši taisyklė taikoma L₃ kategorijos transporto priemonėms ⁽¹⁾, atsižvelgiant į apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų įrengimą.
2. APIBRĖŽTYS
- Šioje taisyklėje:
- 2.1. transporto priemonės patvirtinimas – transporto priemonės tipo patvirtinimas, atsižvelgiant į apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų skaičių bei įrengimo būdą;
- 2.2. transporto priemonės tipas – kategorija transporto priemonių, kurie nesiskiria šiomis pagrindinėmis savybėmis:
- 2.2.1. transporto priemonės matmenimis ir išorine jos forma;
- 2.2.2. įtaisų skaičiumi ir išdėstymu;
- 2.2.3. šios transporto priemonės taip pat nelaikomos „skirtingo tipo transporto priemonėmis“:
- 2.2.3.1. transporto priemonės, kurios skiriasi pagal 2.2.1 ir 2.2.2 punktų nuostatas, tačiau ne taip, kad dėl to tektų pakeisti atitinkamo tipo transporto priemonei nustatytų žibintų tipą, jų skaičių, vietą ir geometrinį matomumą; taip pat
- 2.2.3.2. transporto priemonės, kuriose įrengti žibintai, patvirtinti pagal kurią nors iš taisyklių, pridėtų prie 1958 m. Susitarimo, ar leidžiami transporto priemonės registracijos šalyje arba neįrengti, jei juos įrengti neprivaloma;
- 2.3. skersinė plokštuma – vertikali plokštuma, statmena transporto priemonės išilginei vidurio plokštumai;
- 2.4. transporto priemonė be krovinio – transporto priemonė be vairuotojo, keleivių ir krovinio, bet su pilnu baku degalų ir įprastai transporto priemonėje esančiais įrankiais;
- 2.5. žibintas – įtaisas, kurio paskirtis apšviesti kelią arba šviesos signalu įspėti kitus eismo dalyvius. Galinio valstybinio numerio ženklų apšvietimo žibintas ir šviesogrąžiai atšvaitai taip pat laikomi žibintais;
- 2.5.1. lygiaverčiai žibintai – tos pačios paskirties žibintai, kuriuos leidžiama naudoti transporto priemonės registracijos šalyje; tokių žibintų charakteristikos gali skirtis nuo transporto priemonėje patvirtinimo suteikimo metu sumontuotų žibintų su sąlyga, kad jie atitinka šios taisyklės reikalavimus;
- 2.5.2. atskirieji žibintai – įtaisai, turintys atskirus šviečiamuosius paviršius, atskirus šviesos šaltinius ir atskirus žibintų korpusus;
- 2.5.3. sugrupuoti žibintai – įtaisai, turintys atskirus šviečiamuosius paviršius ir atskirus šviesos šaltinius, bet bendrą žibinto korpusą;
- 2.5.4. kombinuotieji žibintai – įtaisai, turintys atskirus šviečiamuosius paviršius, tačiau bendrą šviesos šaltinį ir bendrą žibinto korpusą;

⁽¹⁾ Kaip apibrėžta Suvestinės rezoliucijos dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3) 7 priede (dokumentas TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2 su paskutiniais pakeitimais, padarytais Amend.4).

- 2.5.5. tarpusavyje sujungti žibintai – įtaisai, turintys atskirus šviesos šaltinius arba bendrą šviesos šaltinį, veikiantį skirtingomis sąlygomis (pvz., yra optinių, mechaninių, elektrinių skirtumų), visiškai arba iš dalies bendrus šviečiamuosius paviršius ir bendrą žibinto korpusą;
- 2.5.6. tolimosios šviesos žibintas – žibintas, naudojamas apšviesti dideliu atstumu kelią priešais transporto priemonę;
- 2.5.7. artimosios šviesos žibintas – žibintas, naudojamas apšviesti kelią priešais transporto priemonę, nesukeliant pernelyg didelio akinimo arba nepatogumo artėjančių transporto priemonių vairuotojams ir kitiems eismo dalyviams;
- 2.5.7.1. pagrindinė artimoji šviesa – artimoji šviesa, gaunama nenaudojant infraraudonųjų spindulių spindulio ir (arba) papildomų posūkių apšvietimo šviesos šaltinių;
- 2.5.8. posūkio žibintas – žibintas, naudojamas kitiems eismo dalyviams parodyti, kad vairuotojas ketina sukti į dešinę arba į kairę.
- Posūkio žibintas arba žibintai dar gali būti naudojami pagal Taisyklės Nr. 97 reikalavimus;
- 2.5.9. stabdymo žibintas – žibintas, naudojamas už galinės transporto priemonės dalies esantiems kitiems kelių eismo dalyviams parodyti, kad jos vairuotojas įjungė darbinį stabdį;
- 2.5.10. galinio valstybinio numerio ženklo apšvietimo žibintas – įtaisai, naudojamas apšviesti galinio valstybinio numerio ženklo vietą; tokį įtaisą gali sudaryti keletas optinių sudedamųjų dalių;
- 2.5.11. priekinis gabaritinis žibintas – žibintas, naudojamas išpėti apie transporto priemonės buvimą, kai žiūrima iš priekio;
- 2.5.12. galinis gabaritinis žibintas – žibintas, naudojamas išpėti apie transporto priemonės buvimą, kai žiūrima iš galo;
- 2.5.13. šviesogražis atšvaitas – įtaisai, naudojamas išpėti apie transporto priemonės buvimą atspindint šviesą, kurią skleidžia nesujungtas su transporto priemone šaltinis (stebėtojai esant prie šviesos šaltinio).
- Šioje taisyklėje šviesą atspindintys valstybinio numerio ženklai šviesogražiais atšvaitais nelaiškomi;
- 2.5.14. išpėjamas pavojaus signalas – vienalaikis visų transporto priemonės posūkio žibintų veikimas, siekiant parodyti, kad transporto priemonė laikinai kelia tam tikrą pavojų kitiems eismo dalyviams;
- 2.5.15. priekinis rūko žibintas – žibintas, naudojamas pagerinti kelio apšvietimą, esant rūkui, liūčiai, dulkėms arba sningant;
- 2.5.16. galinis rūko žibintas – žibintas, naudojamas pagerinti transporto priemonės matomumą iš galo, esant tirštam rūkui;
- 2.5.17. dienis žibintas – priekinis žibintas, naudojamas padidinti transporto priemonės matomumą važiuojant dieną;
- 2.6. apšvietimo įtaiso, šviesos signalinio įtaiso arba šviesogražio atšvaito šviesą spinduliuojantis paviršius yra visas skaidrios medžiagos išorinis paviršius arba jo dalis, kaip prie patvirtinimo paraiškos pridėtame brėžinyje nurodyta prietaiso gamintojo, žr. 3 priedą;
- 2.7. šviečiamasis paviršius (žr. 3 priedą):
- 2.7.1. šviečiamasis apšvietimo įtaiso paviršius (2.5.6, 2.5.7 ir 2.5.15 punktai) – visos atšvaito apertūros staciakampė projekcija arba, priekinių žibintų su projekcinio sklaidytuvo elipsoidiniu atšvaitu atveju, projekcija skersinėje plokštumoje. Jei apšvietimo įtaisas neturi atšvaito, taikoma 2.7.2 punkto apibrėžtis. Jei žibinto šviesą spinduliuojantis paviršius tęsiasi tik už visos atšvaito apertūros dalies, tada atsižvelgiama tik į tos dalies projekciją.

Artimosios šviesos žibintų atveju, šviečiamąjį paviršių apriboja tariamoji atkarpos linijos projekcija į sklaidytuvą. Jei atšvaitas ir sklaidytuvai reguliuojami vienas kito atžvilgiu, jie turėtų būti nustatomi į vidurinę padėtį.

kai kartu veikia pagrindinę artimąją šviesą spinduliuojančio priekinio žibinto ir papildomų apšvietimo įtaisų ar šviesos šaltinių, skirtų posūkių apšvietimui, derinys, atskiri šviečiamieji paviršiai kartu sudaro šviečiamąjį paviršių;

- 2.7.2. šviesos signalinio įtaiso, išskyrus šviesogrąžį atšvaitą, šviečiamasis paviršius (2.5.8, 2.5.9, 2.5.11, 2.5.12, 2.5.14 ir 2.5.16 punktai) – stačiakampė žibinto projekcija plokštumoje, statmenoje jo atskaitos ašiai ir susiliečiančioje su išoriniu žibinto šviesą spinduliuojančiu paviršiumi; šią projekciją riboja toje plokštumoje esančių ekranų kraštai, atskaitos ašies kryptimi leidžiantys išsilaikyti tik 98 proc. bendro šviesos spinduliavimo stiprio. Šviečiamojo paviršiaus apatinei, viršutinei ir šoninėms riboms nustatyti naudojami tik ekranai horizontaliais ir vertikaliais kraštais;
- 2.7.3. šviečiamasis šviesogrąžio atšvaito paviršius (2.5.13 punktas) – šviesogrąžio atšvaito stačiakampė projekcija jo atskaitos ašiai statmenoje plokštumoje, apribota plokštumomis, liečiančiomis nurodytas tolimiausias šviesogrąžių atšvaitų optinės sistemos dalis, ir lygiagreti su ta ašimi. Siekiant nustatyti apatinį, viršutinį ir šoninius įtaiso kraštus, atsižvelgiama tik į horizontalią ir vertikalą plokštumas;
- 2.8. tariamas paviršius apibrėžta stebėjimo kryptimi – gamintojo arba jo įgaliotojo atstovo prašymu stačiakampė projekcija:
- arba šviečiamojo paviršiaus, projektuojamo išoriniame sklaidytuvo paviršiuje, ribos (a–b),
- arba šviesą spinduliuojančio paviršiaus (c–d)
- plokštumoje, statmenoje stebėjimo kryptčiai ir susiliečiančioje su tolimiausiu išoriniu sklaidytuvo tašku (žr. šios taisyklės 3 priedą);
- 2.9. atskaitos ašis – tipiška žibinto ašis, nustatyta žibinto gamintojo ir naudojama kaip atskaitos kryptis ($H = 0^\circ$, $V = 0^\circ$) lauko kampams, atliekant fotometrinius matavimus ir montuojant žibintą transporto priemonėje;
- 2.10. atskaitos centras – atskaitos ašies susikirtimo su išoriniu šviesą spinduliuojančiu paviršiumi taškas, apibrėžtas žibinto gamintojo;
- 2.11. geometrinio matomumo kampai – kampai, apibrėžiantys mažiausio erdvinio kampo lauką, kuriame turi būti matomas žibinto tariamasis paviršius. Šis erdvinio kampo laukas apibrėžiamas rutulio, kurio centras sutampa su žibinto atskaitos centru, o ekvatorius lygiagretus su žemės paviršiumi, segmentais. Tie segmentai apibrėžiami atsižvelgiant į atskaitos ašį. Horizontalieji kampai β atitinka ilgumą, o vertikalieji kampai α – platumą. Vidinėje geometrinio matomumo kampų dalyje neturi būti jokių kliūčių šviesai spinduliuoti iš bet kurios žibinto tariamojo paviršiaus dalies, žiūrint iš tolo. Jeigu matavimai atliekami arčiau žibinto, stebėjimo kryptis turi būti perkelta lygiagrečiai, kad būtų gautas toks pat tikslumas.
- Geometrinio matomumo kampų viduje neatsižvelgiama į kliūtis, jeigu jos jau buvo nurodytos tvirtinant žibinto tipą.
- Jeigu sumontavus žibintą kurią nors jo tariamojo paviršiaus dalį uždengia bet kurios kitos transporto priemonės detalės, turi būti įrodyta, kad kliūčių neuždengiama žibinto dalis atitinka fotometrines vertes, nurodytas tvirtinant kaip optinį įrenginį (žr. šios taisyklės 3 priedą). Nepaisant to, kai vertikalusis geometrinio matomumo kampas žemiau horizontalės gali būti sumažintas iki 5° (žibintas yra žemesniame kaip 750 mm aukštyje virš žemės), įtaisyto optinio įrenginio fotometrinių matavimų laukas gali būti sumažintas iki 5° žemiau horizontalės;
- 2.12. tolimiausias išorinis kraštas – bet kurioje transporto priemonės pusėje esanti plokštuma, lygiagreti su transporto priemonės išilgine vidurio plokštuma ir liečianti jos šoninį išorinį kraštą, neatsižvelgiant į šias projekcijas:
- 2.12.1. galinio vaizdo veidrodžių;
- 2.12.2. posūkio žibintų;
- 2.12.3. priekinių ar galinių gabaritinių žibintų ir šviesogrąžių žibintų;
- 2.13. bendrasis plotis – atstumas tarp dviejų vertikalių plokštumų, apibrėžtų 2.12 punkte;

- 2.14. atskiras žibintas:
- a) įtaisas arba įtaiso dalis, turinti vieną apšvietimo arba šviesos signalizavimo funkciją, vieną arba daugiau šviesos šaltinį (-ių) ir vieną tariamąjį paviršių atskaitos ašies kryptimi; paviršius gali būti ištisinis arba sudarytas iš dviejų ar daugiau atskirų dalių, arba
  - b) bet kokia dviejų nepriklausomų, vienodų arba nevienodų, tokią pačią funkciją atliekančių žibintų sąranka; abu žibintai yra patvirtinti kaip D tipo žibintai ir įtaisyti taip, kad jų tariamųjų paviršių projekcija atskaitos ašies kryptimi užima ne mažiau kaip 60 proc. mažiausio ketursienio, apribojančio minėtų matomųjų paviršių projekcijas atskaitos ašies kryptimi;
- 2.15. atstumas tarp dviejų žibintų, nukreiptų ta pačia kryptimi, yra trumpiausias atstumas tarp dviejų tariamųjų paviršių atskaitos ašies kryptimi. Kai atstumas tarp žibintų aiškiai atitinka taisyklės reikalavimus, nebūtina nustatyti tikslus tariamųjų paviršių kraštus;
- 2.16. veikimo signalinis įtaisas – vaizdo arba garso signalinis įtaisas (arba bet koks lygiavertis signalinis įtaisas), rodantis, kad prietaisas yra įjungtas ir veikia tinkamai arba ne;
- 2.17. uždarnosios grandinės signalinė lemputė – vaizdo (arba bet koks lygiavertis) signalinis įtaisas, rodantis, kad prietaisas yra įjungtas, bet nerodantis, ar jis tinkamai veikia, ar ne;
- 2.18. papildomas žibintas – žibintas, kurį gamintojas įtaiso savo nuožiūra;
- 2.19. žemės paviršius – paviršius, ant kurio stovi transporto priemonė; iš esmės jis turėtų būti horizontalus;
- 2.20. įtaisas – vienai ar kelioms funkcijoms atlikti naudojamas komponentas arba jų derinys;
- 2.21. įtaiso skleidžiamos šviesos spalva: šioje taisyklėje vartojamos Taisyklėje Nr. 48 ir teikiant tipo patvirtinimo paraišką jos galiojančiose serijos pakeitimuose pateiktos skleidžiamos šviesos spalvos apibrėžtys;
- 2.22. bendroji transporto priemonės masė arba didžiausia masė – gamintojo deklaruota techniškai leidžiama didžiausia transporto priemonės su krovinium masė;
- 2.23. su krovinium – pakrauta taip, kad būtų pasiekta bendroji transporto priemonės masė, apibrėžta 2.22 punkte;
- 2.24. horizontalusis polinkis – kampas tarp spinduliavimo krypties, kai motociklas stovi 5.4 punkte nustatytu būdu, ir spinduliavimo krypties, kai motociklas yra pasviręs (žr. 6 priedo brėžinį);
- 2.25. horizontaliojo polinkio reguliavimo sistema (HPRS) – įtaisas, kuriuo reguliuojamas priekinio žibinto horizontalusis polinkis į nulinę padėtį;
- 2.26. posvyrio kampas – vertikalios motociklo vidurio plokštumos vertikale apibrėžtas kampas, gautas motociklui sukantis aplink savo išilginę ašį (žr. 6 priedo brėžinį);
- 2.27. HPRS signalas – bet koks valdymo signalas, į sistemą siunčiami bet kokie papildomi valdymo signalai arba į motociklą siunčiamas valdymo signalas;
- 2.28. HPRS signalo generatorius – prietaisas, galintis skleisti vieną ar kelis HPRS signalus sistemos išbandymo tikslais;
- 2.29. HPRS bandymo kampas – δ kampas, apibrėžtas priekinio žibinto ribine linija ir HH linija (jei priekinio žibinto spindulys yra asimetriškas, taikoma horizontalioji ribinės linijos dalis, žr. 6 priedo brėžinį);
- 2.30. posūkių apšvietimas – apšvietimo funkcija, pagerinanti apšvietimą posūkiuose.
3. PATVIRTINIMO PARAIŠKA
- 3.1. Transporto priemonės tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų įrengimą, paraišką pateikia transporto priemonės gamintojas arba jo įgaliotasis atstovas.

- 3.2. Kartu su ja pateikiami trys toliau minimų dokumentų egzemplioriai ir šie duomenys:
- 3.2.1. transporto priemonės tipo aprašas, atsižvelgiant į 2.2.1–2.2.3 punktuose nurodytus elementus; nurodomas tinkamai identifiikuotas transporto priemonės tipas;
- 3.2.2. įtaisų, iš kurių gamintojas ketina sukurti apšvietimo ir šviesos signalinę įrangą, sąrašas; tame sąrašė galima nurodyti kelis įtaiso, kuriuo atliekama kiekviena funkcija, tipus; Kiekvienas tipas tinkamai identifiikuojamas (nacionalinis arba tarptautinis patvirtinimo ženklas, jei tipas patvirtintas, gamintojo pavadinimas ir kt.); be to, sąrašė dėl kiekvienos funkcijos gali būti pateikta papildoma pastaba „arba lygiaverčiai įtaisai“;
- 3.2.3. apšvietimo ir šviesos signalinės įrangos bendro išdėstymo brėžinys, kuriame parodyta įvairių įtaisų padėtis transporto priemonėje; taip pat,
- 3.2.4. jei būtina, siekiant patikrinti atitiktį dabartinės taisyklės reikalavimams, pateikiamas kiekvieno atskiro žibinto išdėstymo brėžinys (-iai), kuriame parodomas šviečiamasis paviršius, kaip apibrėžta 2.7.1 punkte, šviesą spinduliuojantis paviršius, kaip apibrėžta 2.6 punkte, atskaitos ašis, kaip apibrėžta 2.9 punkte, ir atskaitos centras, kaip apibrėžta 2.10 punkte. Ši informacija nebūtina galinio valstybinio numerio ženklo apšvietimo žibinto atveju (2.5.10 punktas).
- 3.2.5. Paraiškoje nurodomas metodas, taikytas tariamajam paviršiui apibrėžti (žr. 2.8 punktą).
- 3.3. Tvirtinamą tipą atitinkanti transporto priemonė be krovinio, bet su įtaisytu visu apšvietimo ir šviesos signalinės įrangos rinkiniu, kaip nurodyta 3.2.2 punkte, pateikiama už patvirtinimo bandymus atsakingai technikos tarnybai.
4. PATVIRTINIMAS
- 4.1. Jeigu pagal šią taisyklę tvirtinti pateikto tipo transporto priemonė atitinka šios taisyklės reikalavimus visų sąrašė nurodytų įtaisų požiūriu, turi būti suteiktas to transporto priemonės tipo patvirtinimas.
- 4.2. Kiekvienam patvirtintam tipui paskiriamas patvirtinimo numeris. Pirmieji du skaitmenys (šiuo metu – 01, kurie atitinka taisyklės 01 serijos pakeitimus) žymi pakeitimų, į kuriuos įtraukti suteikiant patvirtinimą padaryti naujausi ir svarbiausi taisyklės techniniai pakeitimai, seriją.
- Ta pati susitariančioji šalis negali šio numerio skirti kitam transporto priemonių tipui arba tam pačiam transporto priemonių tipui, pateiktam su įranga, nenurodyta 3.2.2 punkte pateiktame sąrašė, vadovaujantis šios taisyklės 7 punkto nuostatomis.
- 4.3. Pranešimas dėl transporto priemonės tipo patvirtinimo, patvirtinto tipo išplėtimo, atsisakymo tvirtinti, patvirtinimo panaikinimo arba visiško gamybos nutraukimo pagal šią taisyklę perduodamas šią taisyklę taikančioms susitariančiosioms šalims naudojant blanką, atitinkantį šios taisyklės 1 priede pateiktą pavyzdį.
- 4.4. Prie kiekvienos transporto priemonės, atitinkančios pagal šią taisyklę patvirtintą transporto priemonių tipą, aiškiai matomoje ir lengvai prieinamoje, patvirtinimo blanke apibrėžtoje vietoje pritvirtinamas tarptautinis patvirtinimo ženklas, kurį sudaro:
- 4.4.1. apskritimas apie E raidę, po kurios nurodomas patvirtinimą suteikusių šalies skiriamasis numeris; ⁽¹⁾
- 4.4.2. šios taisyklės numeris, po kurio rašoma R raidė, brūkšny ir patvirtinimo numeris dešinėje apskritimo pusėje, kaip nurodyta 4.4.1 punkte.
- 4.5. Jeigu pagal vieną ar keletą kitų prie susitarimo pridėtų taisyklių transporto priemonė atitinka pagal šią taisyklę patvirtinusioje šalyje patvirtintą transporto priemonių tipą, kartoti 4.4.1 punkte nurodyto simbolio nereikia; tokiu atveju taisyklės ir patvirtinimo numeriai bei papildomi visų taisyklių, pagal kurias patvirtinimas suteiktas šalyje, suteikusioje patvirtinimą pagal šią taisyklę, simboliai išdėstomi vertikaliai stulpeliais į dešinę nuo 4.4.1 punkte nurodyto simbolio.

⁽¹⁾ Skiriamieji 1958 m. Susitarimo šalių numeriai yra nurodyti Suvestinės rezoliucijos dėl transporto priemonių konstrukcijos (R.E.3) 3 priede, dokumentas TRANS/WP.29/78/Rev.2./Amend.1.

- 4.6. Patvirtinimo ženklas turi būti aiškiai įskaitomas ir nenutrinamas.
- 4.7. Patvirtinimo ženklas pritvirtinamas prie gamintojo pritvirtintos transporto priemonės duomenų plokštelės arba ant jos.
- 4.8. Šios taisyklės 2 priede pateikiami patvirtinimo ženklų išdėstymo pavyzdžiai.
5. BENDROSIOS SPECIFIKACIJOS
- 5.1. Apšvietimo ir šviesos signaliniai įtaisai įrengiami taip, kad įprastomis naudojimo sąlygomis ir nepaisant jokios vibracijos, kuri gali tuos įtaisus veikti, jie išlaikytų šioje taisyklėje nustatytas charakteristikas ir transporto priemonė atitiktų šios taisyklės reikalavimus.
- Visų pirma turi būti neįmanoma žibintų sureguliuoti netinkamai per neapdairumą.
- 5.2. Apšvietimo žibintai įtaisomi taip, kad juos būtų galima nesunkiai tinkamai sureguliuoti.
- 5.3. Visų šviesos signalinių įtaisų atveju, žibinto atskaitos ašis (įmontavus transporto priemonėje) turi būti lygiagreti su transporto priemonės atramos į kelią plokštuma; be to, šoninių šviesogražių atšvaitų atveju, ji turi būti statmena transporto priemonės išilginei vidurio plokštumai bei lygiagreti su ta plokštuma visų šviesos signalinių įtaisų atveju. Kiekviena kryptimi leidžiamas $\pm 3^\circ$ nuokrypis. Be to, jeigu gamintojas pateikia įrengimo specifikacijas, jų turi būti paisoma.
- 5.4. Jei nėra specialių instrukcijų, žibintų aukštis ir orientavimas tikrinamas transporto priemonei esant be krovinių ir pastačius ją ant lygaus paviršiaus taip, kad jos išilginė vidurio plokštuma būtų vertikali, o rankenos atitiktų važiavimo tiesiai į priekį padėtį. Padangų slėgis turi atitikti nustatytąjį gamintojo, atsižvelgiant į šioje taisyklėje apibrėžtas specialias apkrovos sąlygas.
- 5.5. Jeigu specialių instrukcijų nėra:
- 5.5.1. atskiri žibintai ir atšvaitai įrengiami taip, kad jų atskaitos centras būtų transporto priemonės išilginėje vidurio plokštumoje;
- 5.5.2. porą sudarantys ir tą pačią paskirtį turintys žibintai turi:
- 5.5.2.1. būti įrengti simetriškai pagal išilginę vidurio plokštumą;
- 5.5.2.2. būti simetriški vienas kitam pagal transporto priemonės išilginę vidurio plokštumą;
- 5.5.2.3. atitikti tokius pačius kolorimetrinius reikalavimus; taip pat
- 5.5.2.4. turėti iš esmės vienodas vardines fotometrines savybes;
- 5.5.2.5. įsijungti ir išsijungti visi vienu metu;
- 5.6. Sugrupuotieji, kombinuotieji ir tarpusavyje sujungti žibintai
- 5.6.1. Žibintai gali būti sugrupuoti, kombinuoti arba tarpusavyje sujungti, jei tik atitinka visus spalvų, vietos, orientavimo, geometrinio matavimo, elektros jungčių ir kitus reikalavimus.
- 5.6.1.1. Žibinto fotometrinių ir kolorimetrinių reikalavimų laikomasi, kai visas kitas funkcijas atliekantys įtaisai, su kuriais žibintas yra sugrupuotas, kombinuotas ar tarpusavyje sujungtas, yra išjungti.
- Tačiau kai priekinis arba galinis gabaritinis žibintas yra tarpusavyje sujungtas su vienu ar daugiau įtaisų, atliekančių kitą (-as) funkciją (-as), kurie gali būti įjungiami kartu su žibintais, visi šie įtaisai turi atitikti jiems nustatytus reikalavimus dėl spalvos, kai tarpusavyje sujungtas (-i) įtaisas (-ai) ir priekiniai arba galiniai gabaritiniai žibintai yra įjungti.
- 5.6.1.2. Neleidžiama tarpusavyje sujungti stabdymo žibintų ir posūkio žibintų.

- 5.6.1.3. Tačiau, kai yra sugrupuoti stabdymo žibintai ir posūkio žibintai, jokia horizontali arba vertikali tiesė, einanti per šių įtaisų tariamųjų paviršių projekcijas atskaitos ašiai statmenoje plokštumoje neturi kirsti daugiau kaip dvi skiriamąsias linijas, skiriančias gretimas skirtingų spalvų sritis.
- 5.6.2. Kai tariamasis vieno žibinto paviršius yra sudarytas iš dviejų arba daugiau atskirų dalių, jis turi atitikti šiuos reikalavimus:
- 5.6.2.1. arba visas atskirų dalių, esančių plokštumoje, liečiančioje skaidrios medžiagos išorinį paviršių ir statmenoje atskaitos ašiai, plotas turi užimti ne mažiau kaip 60 proc. mažiausio ketursienio, apribojančio minėtą projekciją, arba atstumas tarp dviejų gretimų (susiliečiančių) atskirų dalių neturi viršyti 15 mm, kai matuojama statmenai atskaitos ašiai.
- 5.7. Didžiausias aukštis virš žemės matuojamas nuo aukščiausio taško, o mažiausias aukštis – nuo žemiausio tariamojo paviršiaus taško atskaitos ašies kryptimi. Artimosios šviesos žibinto atveju, mažiausias aukštis virš žemės paviršiaus matuojamas nuo optikos sistemos (pvz., atšvaito, sklaidytuvo, projekcinio sklaidytuvo) efektinės angos žemiausio taško, neatsižvelgiant į jos naudojimą.
- Kai (didžiausias ir mažiausias) aukštis virš žemės paviršiaus aiškiai atitinka taisyklės reikalavimus, nebūtina tiksliai nustatyti kiekvieno paviršiaus kraštų.
- Kalbant apie atstumą tarp žibintų, vieta pločio požiūriu nustatoma matuojant atskaitos ašies kryptimi nuo tariamojo paviršiaus vidinių kraštų.
- Kai vieta pločio požiūriu neabejotinai atitinka taisyklės reikalavimus, nebūtina tiksliai nustatyti kiekvieno paviršiaus kraštų.
- 5.8. Jeigu specialių instrukcijų nėra, tik posūkio žibintai ir išpėjamasis pavojaus signalizavimo įtaisas transporto priemonėje gali būti mirksinčios šviesos žibintai.
- 5.9. Iš priekio neturi būti matomas joks raudonos spalvos žibintas, o iš galo – joks baltos spalvos žibintas. Atitiktis šiam reikalavimui tikrinama toliau nustatyta tvarka (žr. 4 priedo brėžinį):
- 5.9.1. raudonos šviesos matomumas iš priekio: 1 zonoje esančioje skersinėje plokštumoje, kuri nuo labiausiai į priekį išsikišusios transporto priemonės dalies yra 25 m atstumu, judantis stebėtojas raudonos spalvos žibinto tiesiogiai neturi matyti;
- 5.9.2. baltos šviesos matomumas iš galo: 2 zonoje esančioje skersinėje plokštumoje, kuri nuo labiausiai į priekį išsikišusios transporto priemonės dalies yra 25 m atstumu, judantis stebėtojas raudonos spalvos žibinto tiesiogiai neturi matyti;
- 5.9.3. atitinkamose plokštumose stebėtojo matomos 1 ir 2 zonos yra apribotos:
- 5.9.3.1. į aukštį – dviem 1 m ir 2,2 m aukštyje virš žemės esančiomis horizontaliomis plokštumomis;
- 5.9.3.2. į plotį – dviem vertikaliomis plokštumomis, kurios į išorę nuo transporto priemonės išilginės vidurio plokštumos sudaro priekyje ir gale 15° kampą ir eina per vertikalių plokštumų, lygiagrečių su transporto priemonės išilgine vidurio plokštuma, nustatančia bendrą transporto priemonės plotį, sąlyčio taškus; jei yra keletas sąlyčio taškų, tolimiausias priekinis taškas turi atitikti priekinę plokštumą, o tolimiausias galinis – galinę plokštumą.
- 5.10. Elektros grandinė sujungiama taip, kad priekinį gabaritinį žibintą arba, jeigu priekinis gabaritinis žibintas neįrengtas, priekinį artimosios šviesos, galinį gabaritinį ir galinio valstybinio numerio ženklo žibintus būtų galima įjungti ir išjungti tik tuo pat metu, jeigu kitaip nenustatyta.
- 5.11. Jeigu nėra specialių instrukcijų, elektros jungtis turi būti tokia, kad tolimosios šviesos žibinto, artimosios šviesos žibinto ir rūko žibinto būtų neįmanoma įjungti, nebent kartu įsijungtų 5.10 punkte minėti žibintai. Tačiau šio reikalavimo galima nepaisyti tolimosios šviesos žibinto ir artimosios šviesos žibinto atveju, kurių šviesos išpėjimai – tai artimosios šviesos žibinto įsijungimas trumpais protarpiais, tolimosios šviesos žibinto įsijungimas protarpiais arba artimosios šviesos žibinto ir tolimosios šviesos žibinto įsijungimas pakaitomis trumpais protarpiais.

- 5.11.1. Jeigu diennis žibintas įtaisytas, jis turi automatiškai įsijungti, kai variklis ima veikti. Jeigu priekinis žibintas yra įjungtas, diennis žibintas neturi įsijungti, kai variklis ima veikti.
- Jeigu diennis žibintas nėra įtaisytas, priekinis žibintas turi automatiškai įsijungti, kai variklis ima veikti.
- 5.12. Signalinė lempuė
- 5.12.1. Kiekviena signalinė lempuė turi būti aiškiai matoma įprastoje vairavimo vietoje sėdinčiam vairuotojui.
- 5.12.2. Jeigu, vadovaujantis šia taisykle, turi būti įrengta uždarnosios grandinės signalinė lempuė, ją galima pakeisti veikimo signaliniu įtaisu.
- 5.13. Žibintų spalvos
- Šioje taisyklėje minėtų žibintų spalvos:
tolimosios šviesos žibintas:	balta;
artimosios šviesos žibintas:	balta;
posūkio žibintas:	gintarinė spalva;
stabdymo žibintas:	raudona;
galinio valstybinio numerio ženklo apšvietimo žibintas:	balta;
priekinis gabaritinis žibintas:	balta arba gintarinė spalva;
galinis gabaritinis žibintas:	raudona;
galinis šviesogražis atšvaitas, ne trikampis:	raudona;
šoninis šviesogražis atšvaitas, ne trikampis:	priekyje – gintarinė spalva, gale – gintarinė spalva arba raudona;
transporto priemonės išpėjamas pavojaus signalizavimo įtaisas:	gintarinė spalva;
priekinis rūko žibintas:	balta arba pasirinkta geltona;
galinis rūko žibintas:	raudona.
- 5.14. Visuose remiantis šia taisykle tvirtinti pateiktose transporto priemonėse turi būti sumontuoti šie apšvietimo ir šviesos signaliniai įtaisai:
- 5.14.1. tolimosios šviesos žibintas (6.1 punktas);
- 5.14.2. artimosios šviesos žibintas (6.2 punktas);
- 5.14.3. posūkio žibintai (6.3 punktas);
- 5.14.4. stabdymo žibintas (6.4 punktas);
- 5.14.5. galinio valstybinio numerio ženklo apšvietimo įtaisas (6.5 punktas);
- 5.14.6. priekinis gabaritinis žibintas (6.6 punktas);
- 5.14.7. galinis gabaritinis žibintas (6.7 punktas);
- 5.14.8. ne trikampis galinis šviesogražis atšvaitas (6.8 punktas);
- 5.14.9. ne trikampiai šoniniai šviesogražiai atšvaitai (6.12 punktas).
- 5.15. Be to, juose gali būti įrengti šie apšvietimo ir šviesos signaliniai įtaisai:
- 5.15.1. transporto priemonės išpėjamas pavojaus signalizavimo įtaisas (6.9 punktas);
- 5.15.2. rūko žibintai:
- 5.15.2.1. priekiniai (6.10 punktas);

- 5.15.2.2. galiniai (6.11 punktas);
- 5.15.3. dieninis žibintas (6.13 punktas).
- 5.16. Visi apšvietimo ir šviesos signaliniai įtaisai, paminėti 5.14 ir 5.15 punktuose, įrengiami laikantis atitinkamų šios taisyklės 6 punkto reikalavimų.
- 5.17. Tipo patvirtinimo požiūriu draudžiama įrengti kitus apšvietimo ir šviesos signalinius įtaisus, nepaminėtus 5.14 ir 5.15 punktuose.
- 5.18. Motocikluose taip pat galima įrengti keturratėms M_1 ir N_1 kategorijų transporto priemonėms patvirtinto tipo skirtus apšvietimo ir šviesos signalinius įtaisus, nurodytus 5.14 ir 5.15 punktuose.
- 6. ATSKIROSIOS SPECIFIKACIJOS
- 6.1. TOLIMOSIOS ŠVIESOS ŽIBINTAS
- 6.1.1. Skaičius
- 6.1.1.1. Motocikluose, kurių cilindų tūris $\leq 125 \text{ cm}^3$
Vienas arba du, kurių tipas patvirtintas pagal:
  - a) Taisyklę Nr. 113 – B, C, D arba E klasės;
  - b) Taisyklę Nr. 112;
  - c) Taisyklę Nr. 1;
  - d) Taisyklę Nr. 8;
  - e) Taisyklę Nr. 20;
  - f) Taisyklę Nr. 57;
  - g) Taisyklę Nr. 72;
  - h) Taisyklę Nr. 98.
- 6.1.1.2. Motocikluose, kurių cilindų tūris $> 125 \text{ cm}^3$
Vienas arba du, kurių tipas patvirtintas pagal:
  - a) Taisyklę Nr. 113 – B, D arba E klasės;
  - b) Taisyklę Nr. 112;
  - c) Taisyklę Nr. 1;
  - d) Taisyklę Nr. 8;
  - e) Taisyklę Nr. 20;
  - f) Taisyklę Nr. 72;
  - g) Taisyklę Nr. 98.Vienas arba du, kurių tipas patvirtintas pagal:
  - h) Taisyklę Nr. 113 – C klasės.
- 6.1.2. Išdėstymas
Specialių reikalavimų nėra.
- 6.1.3. Padėtis
- 6.1.3.1. Plotis
- 6.1.3.1.1. Atskirą tolimosios šviesos žibintą galima įrengti virš kito priekinio žibinto, po juo ar vienoje jo pusėje: jeigu tie žibintai įmontuoti vienas virš kito, tolimosios šviesos žibinto atskaitos centras turi būti vidurinėje išilginėje transporto priemonės plokštumoje; jeigu tie žibintai įrengti vienas šalia kito, jų atskaitos centras turi būti vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.

- 6.1.3.1.2. Su kitu priekiniu žibintu sujungtas tolimosios šviesos žibintas turi būti įrengtas taip, kad jo atskaitos centras būtų vidurinėje išilginėje transporto priemonės plokštumoje. Tačiau jeigu transporto priemonėje šalia tolimosios šviesos žibinto įrengtas atskiras pagrindinės artimosios šviesos žibintas arba pagrindinės artimosios šviesos žibintas, tarpusavyje sujungtas su priekiniu gabaritinio žibintu, jų atskaitos centrai turi būti vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.
- 6.1.3.1.3. Du tolimosios šviesos žibintai, kurių vienas arba abu tarpusavyje sujungti su kitu priekiniu žibintu, turi būti įrengti taip, kad jų atskaitos centrai būtų vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.
- 6.1.3.2. Pagal gabaritinį ilgį: transporto priemonės priekyje. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jeigu spinduliuojama žibinto šviesa, atspindinti galinio vaizdo veidrodžiuose ir (arba) kituose šviesą atspindinčiuose transporto priemonės paviršiuose, nei tiesiogiai, nei netiesiogiai netrukdo vairuotojui.
- 6.1.3.3. Bet kuriuo atveju atstumas tarp atskiro tolimosios šviesos žibinto šviečiamojo paviršiaus krašto ir pagrindinę artimąją šviesą spinduliuojančio žibinto šviečiamojo paviršiaus krašto neturi būti didesnis kaip 200 mm. Atstumas nuo bet kurio atskiro tolimosios šviesos žibinto šviečiamojo paviršiaus krašto iki žemės paviršiaus turi būti nuo 500 mm iki 1 300 mm.
- 6.1.3.4. Jeigu įrengti 2 tolimosios šviesos žibintai, atstumas tarp dviejų tolimosios šviesos žibintų šviečiamųjų paviršių neturi būti didesnis kaip 200 mm.
- 6.1.4. Geometrinis matomumas
- Šviečiamojo paviršiaus matomumas, įskaitant jo matomumą vietose, kurios neapšviečiamos tam tikra stebėjimo kryptimi, užtikrinamas erdvėje, apibrėžtoje sudaromosiomis linijomis, nubrėžtomis pagal šviečiamojo paviršiaus perimetrą ir su priekinio žibinto atskaitos ašimi sudarantiomis ne mažesnę kaip 5° kampą.
- 6.1.5. Orientavimas
- 6.1.5.1. Į priekį. Žibintus galima pasukti pagal vairuojamojo rato pasukimo kampą.
- 6.1.5.2. Tolimajai šviesai reguliuoti gali būti įrengta HPRS.
- 6.1.6. Elektros jungtys
- Artimoji (-sios) šviesa (-os) gali būti įjungtos su tolimąja (-osiomis) šviesa (-omis)
- 6.1.7. Signaliniai įtaisai
- 6.1.7.1. Uždarosios grandinės signalinė lemputė
- Privaloma nemirksinti mėlynos spalvos signalinė lemputė.
- 6.1.7.2. HPRS gedimo signalinė lemputė
- Privaloma mirksinti gintarinės spalvos signalinė lemputė, kuri gali būti kombinuojama su 6.2.8.2 punkte minima signaline lempute. Ji įsijungia visada, kai aptinkamas su HPRS signalais susijęs gedimas. Įtaisas lieka įjungtas tol, kol yra triktis.
- 6.1.8. Kiti reikalavimai
- 6.1.8.1. Bendras didžiausias tolimosios šviesos žibintų, kuriuos galima įjungti vienu metu, šviesos stipris neturi būti didesnis kaip 430 000 cd; šis skaičius atitinka atskaitos vertę, lygią 100 (patvirtinimo vertė).
- 6.1.8.2. Jeigu įvyksta tolimosios šviesos HPRS gedimas, nesinaudojant specialiais įrankiais turi būti įmanoma:
- a) išjungti HPRS tol, kol ji bus grąžinta į pradinę padėtį pagal gamintojo instrukcijas, ir
- b) pakeisti tolimosios šviesos kryptį taip, kad horizontaliai ir vertikalčiai ji būtų suderinta su priekiniu žibintu, kuris yra be HPRS.

Transporto priemonės gamintojas pateikia išsamų HPRS grąžinimo į pradinę padėtį tvarkos aprašymą.

Gamintojas gali pasirinkti kitą alternatyvą ir įrengti automatinę sistemą, kuri atliktų abi nurodytas užduotis arba grąžintų HPRS į pradinę padėtį. Šiuo atveju gamintojas bandymų įstaigai pateikia automatinės sistemos aprašymą ir, kol bus parengti suderintieji reikalavimai, pademonstruoja priemones, kuriomis tikrinama, ar sistema veikia taip, kaip aprašyta.

6.2. ARTIMOSIOS ŠVIESOS ŽIBINTAS

6.2.1. Skaičius

6.2.1.1. Motocikluose, kurių cilindų tūris $\leq 125 \text{ cm}^3$

Vienas arba du, kurių tipas patvirtintas pagal:

- a) Taisyklę Nr. 113 – B, C, D arba E klasės;
- b) Taisyklę Nr. 112;
- c) Taisyklę Nr. 1;
- d) Taisyklę Nr. 8;
- e) Taisyklę Nr. 20;
- f) Taisyklę Nr. 57;
- g) Taisyklę Nr. 72;
- h) Taisyklę Nr. 98.

6.2.1.2. Motocikluose, kurių cilindų tūris $> 125 \text{ cm}^3$

Vienas arba du, kurių tipas patvirtintas pagal:

- a) Taisyklę Nr. 113 – B, D arba E klasės;
- b) Taisyklę Nr. 112;
- c) Taisyklę Nr. 1;
- d) Taisyklę Nr. 8;
- e) Taisyklę Nr. 20;
- f) Taisyklę Nr. 72;
- g) Taisyklę Nr. 98.

Vienas arba du, kurių tipas patvirtintas pagal:

- a) Taisyklės Nr. 113 projektą – C klasės.

6.2.2. Išdėstymas

Specialių reikalavimų nėra.

6.2.3. Padėtis

6.2.3.1. Plotis

6.2.3.1.1. Atskirą artimosios šviesos žibintą galima įrengti virš kito priekinio žibinto, po juo ar vienoje jo pusėje: jeigu tie žibintai įrengti vienas virš kito, priekinio gabarito žibinto atskaitos centras turi būti vidurinėje išilginėje transporto priemonės plokštumoje; jeigu tie žibintai įrengti vienas šalia kito, jų atskaitos centras turi būti vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.

- 6.2.3.1.2. Su kitu priekiniu žibintu tarpusavyje sujungtas pagrindinės artimosios šviesos žibintas turi būti įrengtas taip, kad jo atskaitos centras būtų vidurinėje išilginėje transporto priemonės plokštumoje. Tačiau jeigu transporto priemonėje šalia pagrindinės artimosios šviesos žibinto įrengtas atskiras tolimosios šviesos žibintas arba tolimosios šviesos žibintas, tarpusavyje sujungtas su priekiniu gabaritiniu žibintu, jų atskaitos centrai turi būti vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.
- 6.2.3.1.3. Du pagrindinės artimosios šviesos žibintai, kurių vienas arba abu tarpusavyje sujungti su kitu priekiniu žibintu, turi būti įrengti taip, kad jų atskaitos centrai būtų vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.
- 6.2.3.1.4. Jeigu įrengiamas papildomas apšvietimo įtaisas (įtaisai), kuriuo apšviečiami posūkiai, ir jo tipas patvirtintas tvirtinant artimosios šviesos tipą pagal Taisyklę Nr. 113, jis įrengiamas pagal šias sąlygas:
- Jeigu įrengiama pora (poros) papildomų apšvietimo įtaisų, jie įrengiami taip, kad jų atskaitos centras (-ai) nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos būtų vienodu atstumu.
- Jeigu papildomas apšvietimo įtaisas yra vienas, jo atskaitos centras turi sutapti su vidurine išilgine transporto priemonės plokštuma.
- 6.2.3.2. Aukštis: mažiausiai 500 mm ir daugiausiai 1 200 mm virš žemės paviršiaus.
- 6.2.3.3. Ilgis transporto priemonės priekyje. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jeigu spinduliuojama žibinto šviesa, atsispindinti galinio vaizdo veidrodžiuose ir (arba) kituose šviesą atspindinčiuose transporto priemonės paviršiuose, nei tiesiogiai, nei netiesiogiai netrukdo vairuotojui.
- 6.2.3.4. Jei pagrindinės artimosios šviesos žibintai yra du, atstumas tarp šviečiamųjų paviršių neturi būti didesnis kaip 200 mm.
- 6.2.4. Geometrinis matomumas
- Apibrėžiamas α ir β kampais, kaip nustatyta 2.11 punkte:
- $\alpha = 15^\circ$ aukštyje ir 10° žemyn;
- $\beta = 45^\circ$ į kairę ir į dešinę, jeigu įrengtas vienas žibintas;
- $\beta = 45^\circ$ į išorę ir 10° į vidų, jeigu žibintai įrengti poromis.
- Prie priekinio žibinto esančios pertvaros arba kiti įrangos elementai neturi turėti antrinio poveikio kitiems eismo dalyviams.
- 6.2.5. Orientavimas
- 6.2.5.1. Į priekį. Žibintą (-us) galima pasukti pagal vairuojamojo rato pasukimo kampą.
- 6.2.5.2. Priekinio pagrindinės artimosios šviesos žibinto polinkis nuo vertikalės turi likti nuo $-0,5$ iki $-2,5$ proc., išskyrus tada, kai yra įrengtas išorinis reguliavimo įtaisas.
- 6.2.5.3. Priekinio pagrindinės artimosios šviesos žibinto su šviesos šaltiniu, kurio etaloninis šviesos srautas didesnis kaip 2 000 liumenų, polinkis nuo vertikalės turi likti nuo $-0,5$ iki $-2,5$ proc. Siekiant įvykdyti šio punkto reikalavimus, galima naudoti priekinių žibintų reguliavimo įtaisą, tačiau jis turi veikti automatiškai ⁽¹⁾.
- 6.2.5.4. Ar laikomasi 6.2.5.3 punkto reikalavimo, tikrinama transporto priemonę naudojant šiomis sąlygomis:
- A sąlyga (tik vairuotojas)
- Ant transporto priemonės uždėdama $75 \text{ kg} \pm 1 \text{ kg}$ svorio vairuotoją atitinkanti masė taip, kad ji atitiktų gamintojo deklaruotą ašies apkrovą esant šiai apkrovos sąlygai.
- Priekinio pagrindinės artimosios šviesos žibinto polinkis nuo vertikalės (pradinis reguliavimas), vadovaujantis gamintojo instrukcijomis, turi būti nuo $1,0$ iki $1,5$ proc.

⁽¹⁾ Tačiau 60 mėnesių nuo 01 serijos pakeitimų 10 papildymo įsigaliojimo jį galima valdyti rankiniu būdu, nenaudojant įrankių. Tokiu atveju gamintojas transporto priemonės savininko vadove pateikia tokio priekinių žibintų reguliavimo rankiniu būdu instrukcijas.

B sąlyga (visiškai pakrautas motociklas)

Ant transporto priemonės uždedama gamintojo nustatytą bendrą didžiausią masę atitinkanti masė taip, kad ji atitiktų gamintojo deklaruotą ašies apkrovą esant šiai apkrovos sąlygai.

Prieš atliekant matavimus, transporto priemonė tris kartus pasiūbuojama aukštyn, žemyn, atgal ir į priekį bent per vieną rato apsisukimą.

6.2.5.5. Artimajai šviesai reguliuoti gali būti įrengta HPRS. Naudojant HPRS, polinkis nuo horizontalės turi reguliuotis ne didesniu kaip transporto priemonės posvyrio kampų.

6.2.5.6. Ar laikomasi 6.2.5.5 punkto reikalavimo, tikrinama šiomis sąlygomis:

Bandoma transporto priemonė parengiama, kaip nustatyta 5.4 punkte. Pakreipus transporto priemonę, išmatuojamas HPRS bandymo kampas.

Transporto priemonė bandoma nustačius šias dvi sąlygas:

a) gamintojo nurodytą didžiausią polinkio nuo horizontalės reguliavimo kampą (į kairę ir į dešinę);

b) pusę gamintojo nurodyto didžiausio polinkio nuo horizontalės reguliavimo kampo (į kairę ir į dešinę).

Kai tik bandomos transporto priemonės padėtis vėl atitinka 5.4 punkte nurodytą padėtį, HPRS bandymo kampas iškart turi grįžti į nulinę padėtį.

Vairas turi būti nukreiptas tiesiai į priekį ir užfiksuotas, kad pakreipiant transporto priemonę nejudėtų.

Atliekant bandymą HPRS įjungiama naudojant HPRS signalų generatorių.

Sistema laikoma atitinkančia 6.2.5.5 punkto reikalavimus, jeigu visi išmatuoti HPRS bandymo kampai nėra mažesni už nulį. Tai gamintojas gali įrodyti už tipo patvirtinimą atsakingai institucijai priimtinomis kitomis priemonėmis.

6.2.5.7. Papildomas šviesos šaltinis (šaltiniai) arba papildomas apšvietimo įtaisas (įtaisai) posūkiams apšviesti gali būti įjungti tik kartu su pagrindine artimąja šviesa. Apšviečiant posūkius gauta šviesa neturi uždengti su žemės paviršiumi lygiagrečios horizontaliosios plokštumos, kurioje yra priekinio pagrindinės artimosios šviesos žibinto atskaitos ašis visais posvyrio kampais, nurodytais gamintojo tvirtinant prietaiso tipą pagal Taisyklę Nr. 113.

6.2.5.8. Ar laikomasi 6.2.5.7 punkto reikalavimo, tikrinama taip:

Bandoma transporto priemonė parengiama, kaip nustatyta 5.4 punkte.

Posvyrio kampai matuojami abejose transporto priemonės pusėse pasirinkus kiekvieną sąlygą, kuriai esant įsijungia posūkių apšvietimas. Matuojami posvyrio kampai – posvyrio kampai, nurodyti gamintojo tvirtinant prietaiso tipą pagal Taisyklę Nr. 113.

Vairas turi būti nukreiptas tiesiai į priekį ir užfiksuotas, kad pakreipiant transporto priemonę nejudėtų.

Atliekant bandymą, posūkių apšvietimas gali būti įjungtas naudojant gamintojo pateiktą signalų generatorių.

Sistema laikoma atitinkanti 6.2.5.7 punkto reikalavimus, jeigu visi abejose transporto priemonės pusėse išmatuoti posvyrio kampai ne mažesni už mažiausius posvyrio kampus, pateiktus prietaiso tipo patvirtinimo pagal Taisyklę Nr. 113 pranešimo blanke.

Atitiktį 6.2.5.7 punkto reikalavimams gamintojas gali įrodyti už tipo patvirtinimą atsakingai institucijai priimtinomis kitomis priemonėmis.

6.2.6. Elektros jungtys

Valdikliu artimajai šviesai įjungti kartu turi būti išjungiami tolimosios šviesos žibintai.

Kai įjungta tolimoji šviesa, artimosios šviesos žibintai su šviesos šaltiniu, patvirtintu pagal Taisyklę Nr. 99, turi likti įjungti.

6.2.6.1. Papildomas šviesos šaltinis (šaltiniai) arba papildomas apšvietimo įtaisas (įtaisai), naudojami posūkiams apšviesti, sujungiami taip, kad jis (jie) negalėtų išjungti, nebent išjungtų ir priekinis pagrindinės artimosios šviesos žibintas (žibintai).

Papildomas šviesos šaltinis (šaltiniai) arba papildomas apšvietimo įtaisas (įtaisai), naudojami posūkiams apšviesti kiekvienoje transporto priemonės pusėje, gali būti automatiškai įjungti, kai posvyrio kampas (-ai) nėra mažesnis (-i) už mažiausią posvyrio kampą (kampus), pateiktą prietaiso tipo patvirtinimo pagal Taisyklę Nr. 113 pranešimo blanke.

Tačiau papildomas šviesos šaltinis (šaltiniai) arba papildomas apšvietimo įtaisas (įtaisai) neturi išjungti, kai posvyrio kampas mažesnis nei 3 laipsniai.

Papildomas šviesos šaltinis (šaltiniai) arba papildomas apšvietimo įtaisas (įtaisai) išsijungia, kai posvyrio kampas (-ai) yra mažesnis (-i) už mažiausią posvyrio kampą (kampus), pateiktą prietaiso tipo patvirtinimo pagal Taisyklę Nr. 113 pranešimo blanke.

6.2.7. Signalinės lemputės

6.2.7.1. Uždarosios grandinės signalinė lemputė

Neprivaloma nemirksinti žalios spalvos signalinė lemputė.

6.2.7.2. HPRS gedimo signalinė lemputė

Privaloma mirksinti gintarinės spalvos signalinė lemputė, kuri gali būti kombinuojama su 6.1.8.2 punkte minima signaline lempute. Ji išsijungia visada, kai aptinkamas su HPRS signalais susijęs gedimas. Lemputė lieka įjungta tol, kol yra triktis.

6.2.7.3. Jeigu įvyksta valdymo sistemos gedimas, papildomas šviesos šaltinis (šaltiniai) arba papildomas apšvietimo įtaisas (įtaisai), kuriais apšviečiami posūkiai, automatiškai išsijungia.

6.2.8. Kiti reikalavimai

Jeigu įvyksta artimosios šviesos HPRS gedimas, nesinaudojant specialiais įrankiais turi būti įmanoma:

- a) išjungti HPRS tol, kol ji bus grąžinta į pradinę padėtį pagal gamintojo instrukcijas, ir
- b) pakeisti artimosios šviesos kryptį taip, kad horizontaliai ir vertikalčiai ji būtų suderinta su priekiniu žibintu, kuris yra be HPRS.

Transporto priemonės gamintojas pateikia išsamų HPRS grąžinimo į pradinę padėtį tvarkos aprašymą.

Gamintojas gali pasirinkti kitą alternatyvą ir įrengti automatinę sistemą, kuri atliktų abi nurodytas užduotis arba grąžintų HPRS į pradinę padėtį. Šiuo atveju gamintojas bandymų įstaigai pateikia automatinės sistemos aprašymą ir, kol bus parengti suderintieji reikalavimai, pademonstruoja priemones, kuriomis tikrinama, ar sistema veikia taip, kaip aprašyta.

6.3. POSŪKIO ŽIBINTAS

6.3.1. Skaičius

Po du kiekvienoje pusėje.

6.3.2. Išdėstymas

Du priekiniai žibintai (1 kategorijos, kaip nurodyta Taisyklėje Nr. 6, arba 11 kategorijos, kaip nurodyta Taisyklėje Nr. 50).

Du galiniai žibintai (2 kategorijos, kaip nurodyta Taisyklėje Nr. 6, arba 12 kategorijos, kaip nurodyta Taisyklėje Nr. 50).

6.3.3. Padėtis

6.3.3.1. Plotis. Priekiniams žibintams taikomi šie reikalavimai:

- a) tarp šviečiamųjų paviršių turi būti ne mažesnis kaip 240 mm atstumas;
- b) žibintai įrengiami už išorinius artimosios šviesos arba pagrindinės artimosios šviesos žibinto (žibintų) šviečiamųjų paviršių kraštus liečiančių vertikalių išilginių plokštumų;
- c) mažiausias atstumas tarp arčiausiai vienas kito esančių žibintų ir priekinio pagrindinės artimosios šviesos žibinto šviečiamųjų paviršių turi būti toks:

Mažiausias žibinto spinduliuojamos šviesos stipris (cd)	Mažiausias skiriantis atstumas (mm)
90	75
175	40
250	20
400	≤ 20

Galinių žibintų atveju atstumas tarp dviejų šviečiamųjų paviršių vidinių kraštų turi būti bent 180 mm su sąlyga, kad 2.11 punkto nuostatos taikomos ir tada, kai įtaisytas valstybinio numerio ženklas.

6.3.3.2. Aukštis: virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 350 mm ir ne daugiau kaip 1 200 mm.

6.3.3.3. Ilgis: priekinis atstumas nuo galinių žibintų atskaitos centro ir skersinės plokštumos, kuri atitinka tolimiausią galinę bendrojo transporto priemonės ilgio ribą, neturi viršyti 300 mm.

6.3.4. Geometrinis matomumas

Horizontalieji kampai: 20° į vidų ir 80° į išorę.

Vertikalieji kampai: 15° žemiau ir aukščiau horizontalės.

Tačiau vertikalusis kampas žemiau horizontalės gali būti sumažintas iki 5°, jei žibintai yra žemesniame nei 750 mm aukštyje.

6.3.5. Orientavimas

Priekinius posūkio žibintus galima pasukti pagal vairuojamojo rato pasukimo kampą.

6.3.6. Elektros jungtys

Posūkio žibintai įjungiami atskirai nuo kitų žibintų. Visi vienoje transporto priemonės pusėje esantys posūkio žibintai įjungiami ir išjungiami vienu valdikliu.

6.3.7. Jie negali būti tarpusavyje sujungti su jokia kitu žibintu, išskyrus gintarinės spalvos priekinį gabaritinį žibintą.

6.3.8. Veikimo signalinis įtaisas

Privalomas. Tas įtaisas gali signalizuoti regimuoju arba garsiniu signalu ar abiejų tipų signalais. Jeigu signalas yra regimasis, tai turi būti mirksinti lemputė, kuri bet kurio iš posūkio žibintų gedimo atveju arba užgęsta, arba lieka degti nemirksėdama, arba mirksi pastebimai pasikeitusiu dažniu.

6.3.9. Kiti reikalavimai

Toliau pateikiamos charakteristikos, kurių dydžiai matuojami elektros sistemai taikant tik variklio ir apšvietimo įtaisų veiklai užtikrinti būtiną apkrovą. Visų transporto priemonių atveju:

6.3.9.1. šviesos mirksėjimo dažnis turi būti 90 ± 30 kartų per minutę;

6.3.9.2. toje pačioje transporto priemonės pusėje posūkio žibintai gali mirksėti arba vienu laiku, arba paeiliui;

6.3.9.3. įjungus šviesos signalo valdiklį, šviesa turi užsidegti ne vėliau kaip po vienos sekundės, o pirmą kartą užgesti – ne vėliau kaip po vienos su puse sekundės;

6.3.9.4. jeigu vienas posūkio žibintas sugenda, išskyrus trumpąjį jungimą, kitas ta pačia kryptimi žybsintis žibintas (žibintai) turi tebemirksėti arba jis turi neužgesti, tačiau žibinto šviesos mirksėjimo dažnis nuo pirmiau nurodytojo gali skirtis.

6.4. STABDYMO ŽIBINTAS

6.4.1. Skaičius

Vienas arba du.

6.4.2. Išdėstymas

Specialių reikalavimų nėra.

6.4.3. Padėtis

6.4.3.1. Aukštis: virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 250 mm ir ne daugiau kaip 1 500 mm.

6.4.3.2. Ilgis: transporto priemonės gale.

6.4.4. Geometrinis matomumas

Horizontalusis kampas: 45° į kairę ir į dešinę, jeigu įrengtas vienas žibintas;

45° į išorę ir 10° į vidų, jeigu žibintai įrengti poromis.

Vertikalusis kampas: 15° virš horizontalės ir žemiau jos.

Vertikalusis kampas žemiau horizontalės gali būti sumažintas iki 5° , jei žibintas yra žemesniame nei 750 mm aukštyje.

6.4.5. Orientavimas

Transporto priemonės gale.

6.4.6. Elektros jungtys

Užsidega nuspaudus darbinį stabdį.

6.4.7. Signalinė lemputė

Signalinė lemputė nėra privaloma; jei ji įtaisyta, tai turi būti nemirksinti įspėjamoji lemputė, išsijungianti sugedus stabdymo žibintams.

- 6.4.8. Kiti reikalavimai
Nėra.
- 6.5. GALINIO VALSTYBINIO NUMERIO ŽENKLO APŠVIETIMO ŽIBINTAS
- 6.5.1. Skaičius
Vienas, patvirtintas pagal Taisyklę Nr. 50 kaip 2 kategorijos įtaisas. Šis įtaisas gali būti sudarytas iš kelių valstybinio numerio ženklo vietai apšviesti skirtų optinių elementų.
- 6.5.2. Išdėstymas
- 6.5.3. Padėtis
- 6.5.3.1. Plotis:
- 6.5.3.2. Aukštis:
- 6.5.3.3. Ilgis:
- 6.5.4. Geometrinis matomumas
- 6.5.5. Orientavimas
- Toks, kad įtaisas apšviestų valstybinio numerio ženklo vietą.
- 6.5.6. Signalinė lemputė
Neprivaloma. Jos funkciją atlieka gabaritiniam žibintui numatyta signalinė lemputė.
- 6.5.7. Kiti reikalavimai
Kai valstybinio numerio ženklo apšvietimo žibintas yra kombinuotas su galiniu gabaritiniu žibintu, tarpusavyje sujungtas su stabdymo žibintu arba su galiniu rūko žibintu, galinio valstybinio numerio ženklo apšvietimo žibinto fotometrinės savybės gali pasikeisti degant stabdymo žibintui arba galiniam rūko žibintui.
- 6.6. PRIEKINIS GABARITINIS ŽIBINTAS
- 6.6.1. Skaičius
Vienas arba du, jei baltos spalvos
arba
du (po vieną kiekvienoje pusėje), jei gintarinės spalvos.
- 6.6.2. Išdėstymas
Specialių reikalavimų nėra.
- 6.6.3. Padėtis
- 6.6.3.1. Plotis
atskirąjį priekinį gabaritinį žibintą galima įmontuoti virš kito priekinio žibinto, po juo ar vienoje jo pusėje: jeigu tie žibintai įmontuoti vienas virš kito, priekinio gabaritinio žibinto atskaitos centras turi būti vidurinėje išilginėje transporto priemonės plokštumoje; jeigu tie žibintai įrengti vienas šalia kito, jų atskaitos centrai turi būti vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos;
su kitu priekiniu žibintu tarpusavyje sujungtas priekinis gabaritinis žibintas turi būti įtaisytas taip, kad jo atskaitos centras būtų vidurinėje išilginėje transporto priemonės plokštumoje. Tačiau jeigu transporto priemonėje šalia priekinio gabaritinio žibinto taip pat įrengtas kitas priekinis žibintas, jų atskaitos centrai turi būti vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.
Du priekiniai gabaritiniai žibintai, kurių vienas arba abu tarpusavyje sujungti su kitu priekiniu žibintu, turi būti įrengti taip, kad jų atskaitos centrai būtų vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.
- 6.6.3.2. Aukštis: virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 350 mm ir ne daugiau kaip 1 200 mm.
- 6.6.3.3. Ilgis: transporto priemonės priekyje.

6.6.4. Geometrinis matomumas

Horizontalusis kampas: 80° į kairę ir į dešinę, jeigu įrengtas vienas žibintas;

horizontalusis kampas gali būti 80° į išorę ir 20° į vidų, jeigu žibintai įrengti poromis.

Vertikalusis kampas: 15° virš horizontalės ir žemiau jos.

Tačiau vertikalusis kampas žemiau horizontalės gali būti sumažintas iki 5° , jeigu žibintas yra žemesniame nei 750 mm aukštyje.

6.6.5. Orientavimas

Į priekį. Žibintą (-us) galima pasukti pagal vairuojamojo rato pasukimo kampą.

6.6.6. Uždarosios grandinės signalinė lemputė

Privaloma. Nemirksinti žalios spalvos signalinė lemputė. Šios signalinės lemputės įrengti nebūtina, jeigu prietaisų apšvietimą galima įjungti arba išjungti vienu metu su gabaritiniu žibintu (žibintais).

6.6.7. Kiti reikalavimai

Tačiau jeigu priekinis gabaritinis žibintas ir priekinis posūkio žibintas yra tarpusavyje sujungti, naudojamos tokios elektros jungtys, kad toje pačioje pusėje kaip posūkio žibintas esantis gabaritinis žibintas, mirksint posūkio žibintui, būtų išjungtas.

6.7. GALINIS GABARITINIS ŽIBINTAS

6.7.1. Skaičius

Vienas arba du.

6.7.2. Išdėstymas

Specialių reikalavimų nėra.

6.7.3. Padėtis

6.7.3.1. Aukštis: virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 250 mm ir ne daugiau kaip 1 500 mm.

6.7.3.2. Ilgis: transporto priemonės gale.

6.7.4. Geometrinis matomumas

Horizontalusis kampas: 80° į kairę ir į dešinę, jeigu įrengtas vienas žibintas;

horizontalusis kampas gali būti 80° į išorę ir 45° į vidų, jeigu žibintai įrengti poromis.

Vertikalusis kampas: 15° virš horizontalės ir žemiau jos.

Vertikalusis kampas žemiau horizontalės gali būti sumažintas iki 5° , jei žibintas yra žemesniame nei 750 mm aukštyje.

6.7.5. Orientavimas

Į galą.

6.7.6. Uždarosios grandinės signalinė lemputė

Neprivaloma. Jos funkciją atlieka priekiniam gabaritiniam žibintui numatytas įtaisas.

6.7.7. Kiti reikalavimai

Tačiau jeigu galinis gabaritinis žibintas ir posūkio žibintas yra tarpusavyje sujungti, atitinkamoje transporto priemonės pusėje gali būti naudojamos tokios galinio gabaritinio žibinto elektros jungtys arba tarpusavyje sujungta žibinto dalis gali būti tokia, kad jis būtų išjungtas per visą posūkio žibinto įjungimo laikotarpį (įskaitant įjungimo ir išjungimo fazes).

- 6.8. NE TRIKAMPIS GALINIS ŠVIESOGRAŽIS ATŠVAITAS
- 6.8.1. Skaičius
Vienas arba du.
- 6.8.2. Išdėstymas
Specialių reikalavimų nėra.
- 6.8.3. Padėtis
Aukštis: virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 250 mm ir ne daugiau kaip 900 mm.
- 6.8.4. Geometrinis matomumas
Horizontalusis kampas: 30° į kairę ir į dešinę, jeigu įrengtas vienas atšvaitas;
 30° į išorę ir 10° į vidų, jeigu atšvaitai įrengti poromis.
Vertikalusis kampas: 15° virš horizontalės ir žemiau jos.
Vertikalusis kampas žemiau horizontalės gali būti sumažintas iki 5° , jei žibintas yra žemesniame nei 750 mm aukštyje.
- 6.8.5. Orientavimas
Į galą.
- 6.9. TRANSPORTO PRIEMONĖS ĮSPĖJAMASIS PAVOJAUS SIGNALAS
- 6.9.1. Įjungus signalą, posūkio žibintai turi veikti vienu metu pagal 6.3 punkto reikalavimus.
- 6.9.2. Elektros jungtys
Signalas turi būti duodamas atskiru valdikliu, kurį įjungus elektros srovė visiems posūkio žibintams būtų tiekiamą vienu metu.
- 6.9.3. Uždarosios grandinės signalinė lemputė
Privaloma. Mirksinti raudonos spalvos signalinė lemputė arba, jeigu signalinės lemputės yra atskiros, tuo pat metu įsijungianti signalinė lemputė, nustatyta 6.3.8 punktu.
- 6.9.4. Kiti reikalavimai
Šviesa mirksi 90 ± 30 kartų per minutę.
Įjungus šviesos signalo valdiklį, šviesa turi užsidegti ne vėliau kaip po vienos sekundės, o pirmą kartą užgesti – ne vėliau kaip po vienos su puse sekundės.
- 6.10. PRIEKINIS RŪKO ŽIBINTAS
- 6.10.1. Skaičius
Vienas arba du.
- 6.10.2. Išdėstymas
Specialių reikalavimų nėra.
- 6.10.3. Padėtis
- 6.10.3.1. Plotis: vieno žibinto atskaitos centras turi būti transporto priemonės išilginėje vidurio plokštumoje arba arčiausiai tos plokštumos esančio šviečiamojo paviršiaus kraštas neturi būti nuo jos nutolęs daugiau kaip 250 mm.
- 6.10.3.2. Aukštis: virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 250 mm. Joks šviečiamojo paviršiaus taškas neturi būti aukščiau nei aukščiausias artimosios šviesos žibinto šviečiamojo paviršiaus taškas.
- 6.10.3.3. Ilgis: transporto priemonės priekyje. Šis reikalavimas laikomas įvykdytu, jeigu spinduliuojama šviesa, atsispindinti galinio vaizdo veidrodžiuose ir (arba) kituose šviesą atspindinčiuose transporto priemonės paviršiuose, nei tiesiogiai, nei netiesiogiai netrukdo vairuotojui.

6.10.4. Geometrinis matomumas

Apibrėžiamas α ir β kampais, kaip nustatyta 2.11 punkte:

$\alpha = 5^\circ$ į viršų ir į apačią;

$\beta = 45^\circ$ į kairę ir į dešinę, jei tai vienas žibintas, išskyrus nuo centro nukrypusią šviesą, kurios atveju vidinis kampas $\beta = 10^\circ$;

$\beta = 45^\circ$ į išorę ir 10° į vidų, jeigu žibintai įrengti poromis.

6.10.5. Orientavimas

Į priekį. Žibintą (-us) galima pasukti pagal vairuojamojo rato pasukimo kampą.

6.10.6. Negalima kombinuoti su jokių kitu priekiniu žibintu.

6.10.7. Uždarosios grandinės signalinė lemputė

Neprivaloma; nemirksintis žalios spalvos signalas.

6.10.8. Kiti reikalavimai

Nėra.

6.10.9. Elektros jungtys

Rūko žibintą (-us) turi būti įmanoma įjungti ir išjungti atskirai nuo priekinio tolimosios ir (arba) artimosios šviesos žibinto (žibintų).

6.11. GALINIS RŪKO ŽIBINTAS

6.11.1. Skaičius

Vienas arba du.

6.11.2. Išdėstymas

Specialių reikalavimų nėra.

6.11.3. Padėtis

6.11.3.1. Aukštis: virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 250 mm ir ne daugiau kaip 900 mm.

6.11.3.2. Ilgis: transporto priemonės gale.

6.11.3.3. Atstumas tarp galinio rūko žibinto ir stabdymo žibinto šviečiamųjų paviršių turi būti bent 100 mm.

6.11.4. Geometrinis matomumas

Apibrėžiamas α ir β kampais, kaip nustatyta 2.11 punkte:

$\alpha = 5^\circ$ į viršų ir į apačią;

$\beta = 25^\circ$ į kairę ir į dešinę, jeigu įrengtas vienas žibintas;

25° į išorę ir 10° į vidų, jeigu žibintai įrengti poromis.

6.11.5. Orientavimas

Į galą.

6.11.6. Elektros jungtys

Elektros jungtys turi būti tokios, kad galinis rūko žibintas galėtų užsidegti tik tada, kai įsijungia vienas arba keli iš šių žibintų: tolimosios šviesos žibintas, artimosios šviesos žibintas, priekinis rūko žibintas.

Jeigu įrengtas priekinis rūko žibintas, galinį rūko žibintą turi būti įmanoma išjungti atskirai nuo priekinio rūko žibinto.

Galinis (-iai) rūko žibintas (-ai) gali veikti tol, kol bus išjungti gabaritiniai žibintai, ir turi likti išjungtas (-i) tol, kol vėl bus sąmoningai įjungtas (-i).

6.11.7. Uždarosios grandinės signalinė lemputė

Privaloma. Nemirksinti gintarinės spalvos signalinė lemputė.

- 6.11.8. Kiti reikalavimai
Nėra.
- 6.12. NE TRIKAMPIAI ŠONINIAI ŠVIESOGRĄŽIAI ATŠVAITAI
- 6.12.1. Skaičius transporto priemonės šone
Vienas arba du.
- 6.12.2. Išdėstymas
Specialių reikalavimų nėra.
- 6.12.3. Padėtis
- 6.12.3.1. Transporto priemonės šone.
- 6.12.3.2. Aukštis: virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 300 mm ir ne daugiau kaip 900 mm.
- 6.12.3.3. Ilgis: turėtų būti įrengti taip, kad įprastomis sąlygomis jų neuždengtų vairuotojo ar keleivio drabužiai.
- 6.12.4. Geometrinis matomumas
Horizontalusis kampas $\beta = 30^\circ$ į priekį ir į galą.
Vertikalusis kampas $\alpha = 15^\circ$ virš horizontalės ir žemiau jos.
Tačiau vertikalųjį kampą žemiau horizontalės galima sumažinti iki 5° , jeigu atšvaitas yra žemesniame nei 750 mm aukštyje.
- 6.12.5. Orientavimas
Šviesogražių atšvaitų atskaitos ašis turi būti statmena vidurinei išilginei transporto priemonės plokštumai bei nukreipta į išorę. Priekinius šoninius šviesogražius atšvaitus galima pasukti pagal vairuojamojo rato pasukimo kampą.
- 6.13. DIENINIS ŽIBINTAS
- 6.13.1. Įrengimas
Motocikluose neprivaloma.
- 6.13.2. Skaičius
Vienas arba du, kurių tipas patvirtintas pagal Taisyklę Nr. 87.
- 6.13.3. Išdėstymas
Specialių reikalavimų nėra.
- 6.13.4. Padėtis
- 6.13.4.1. Plotis
- 6.13.4.1.1. Atskirą dieninį žibintą galima įrengti virš kito priekinio žibinto, po juo ar vienoje jo pusėje. Jeigu tie žibintai įmontuoti vienas virš kito, dieninio žibinto atskaitos centras turi būti vidurinėje išilginėje transporto priemonės plokštumoje; jeigu šie žibintai yra greta, šviečiamojo paviršiaus kraštas neturi būti toliau kaip 250 mm atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.
- 6.13.4.1.2. Su kitu priekiniu žibintu (tolimosios šviesos žibintu arba priekiniu gabaritiniu žibintu) tarpusavyje sujungtas dieninis žibintas įrengiamas taip, kad šviečiamojo paviršiaus kraštas būtų ne toliau kaip 250 mm atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.
- 6.13.4.1.3. Du dieniniai žibintai, iš kurių vienas arba abu tarpusavyje sujungti su kitu priekiniu žibintu, įrengiami taip, kad jų atskaitos centrai būtų vienodu atstumu nuo vidurinės išilginės transporto priemonės plokštumos.

- 6.13.4.1.4. Jei įrengti du dieniniai žibintai, atstumas tarp šviečiamųjų paviršių neturi būti didesnis kaip 420 mm.
- 6.13.4.1.5. Didžiausias skiriantis atstumas netaikomas, kai dieniniai žibintai:
- yra sugrupuoti, kombinuoti arba tarpusavyje sujungti su kitu priekiniu žibintu arba
  - yra motociklo priekinio silueto projekcijos ant stačiakampės plokštumos, statmenos vidurinei išilginei transporto priemonės plokštumai, ribose.
- 6.13.4.2. Aukštis:
- virš žemės paviršiaus ne mažiau kaip 250 mm ir ne daugiau kaip 1 500 mm.
- 6.13.4.3. Ilgis:
- transporto priemonės priekyje.
- 6.13.5. Geometrinis matomumas
- Horizontaliai: 20° į išorę ir 10° į vidų.
- Vertikaliai: 10° aukštyne ir 10° žemyn.
- 6.13.6. Orientavimas
- Į priekį. Žibintą (-us) galima pasukti pagal vairuojamojo rato pasukimo kampą.
- 6.13.7. Elektros jungtys
- 6.13.7.1. Dieninis žibintas turi išsijungti automatiškai, kai priekiniai žibintai įjungti, išskyrus, kai priekiniai žibintai naudojami nenutrūkstamam šviečiamajam įspėjimui trumpais intervalais.
- Galinis gabaritinis žibintas įjungiamas, kai dieninis žibintas (žibintai) yra įjungtas. Priekinis gabaritinis žibintas (žibintai) ir galinio valstybinio numerio ženklo apšvietimo žibintas gali būti įjungti atskirai arba kartu, kai dieninis žibintas (žibintai) yra įjungtas.
- 6.13.7.2. Jeigu atstumas tarp priekinio posūkio žibinto ir dieninio žibinto ne didesnis kaip 40 mm, dieninio žibinto elektros jungtis atitinkamoje transporto priemonės pusėje gali būti tokios, kad:
- jis būtų išjungtas arba
  - per visą tą laiką, kai priekinis posūkio žibintas yra įjungtas, jo šviesos stipris būtų sumažintas (įskaitant įjungimo ir išjungimo fazes).
- 6.13.7.3. Jeigu posūkio žibintas ir dieninis žibintas yra tarpusavyje sujungti, atitinkamoje transporto priemonės pusėje gali būti naudojamos tokios dieninio žibinto elektros jungtys, kad dieninis žibintas būtų išjungtas per visą posūkio žibinto įjungimo laikotarpį (įskaitant įjungimo ir išjungimo fazes).
- 6.13.8. Signalinė lemputė
- Uždarnosios grandinės žalios spalvos signalinė lemputė, neprivaloma.
- 6.13.9. Kiti reikalavimai
- DRL simbolis pagal ISO 2575:2004 „Kelių transporto priemonės“. Galima naudoti valdiklių, rodiklių ir signalinių lempučių simbolius, kuriais vairuotojui pranešama, kad dieninis žibintas veikia.
7. TRANSPORTO PRIEMONĖS TIPO ARBA JOS APŠVIETIMO IR ŠVIESOS SIGNALINIŲ ĮTAISŲ ĮRENGIMO PAKETIMAI
- 7.1. Apie kiekvieną transporto priemonės tipo, apšvietimo ar šviesos signalinių įtaisų arba 3.2.2 punkte pateikto sąrašo pakeitimą panešama tą transporto priemonės tipą patvirtinusiui administraciniam padaliniiui. Tuomet šis padalinys gali:
- 7.1.1. laikyti, kad pakeitimai greičiausiai neturės pastebimo neigiamo poveikio, ir bet koku atveju transporto priemonė atitinka reikalavimus, arba

- 7.1.2. iš technikos tarnybos, atsakingos už bandymus, reikalauti papildomos bandymų ataskaitos.
- 7.2. Apie patvirtinimo suteikimą ar atsisakymą jį suteikti, nurodant pakeitimus, šią taisyklę taikančioms susitariančiosioms šalims pranešama 4.3 punkte aprašyta tvarka.
- 7.3. Tipo išplėtimo patvirtinimą suteikianti kompetentinga institucija tokiam išplėtimo patvirtinimui suteikia serijos numerį ir apie tai praneša kitoms šią taisyklę taikančioms 1958 m. Susitarimo šalims, naudodama šios taisyklės 1 priede pateikto pavyzdžio pranešimo blanką.
8. GAMYBOS ATITIKTIS
- Gamybos atitikties kontrolės procedūros turi atitikti nustatytąsias susitarimo 2 priedėlyje (E/ECE/324-E/ECE/TRANS/505/Rev.2), kurias taikant galioja toliau nurodyti reikalavimai.
- 8.1. Pagal šią taisyklę patvirtinti motociklai turi būti pagaminti taip, kad atitiktų tipą, patvirtintą įvykdžius 5 ir 6 punktuose nustatytus reikalavimus.
- 8.2. Turi būti laikomasi būtiniausių gamybos atitikties kontrolės procedūrų reikalavimų, nustatytų šios taisyklės 5 priede.
- 8.3. Tipo patvirtinimą suteikusi institucija bet kuriuo metu gali patikrinti kiekvienoje gamybos įmonėje taikomą atitikties kontrolės metodiką. Paprastai šios patikros atliekamos kartą per metus.
9. SANKCIJOS UŽ GAMYBOS NEATITIKTĮ
- 9.1. Pagal šią taisyklę suteiktą transporto priemonės tipo patvirtinimą galima panaikinti, jeigu nepaisoma 8.1 punkto reikalavimų arba jei pagal 8 punktą atliktų transporto priemonės patikrinimų rezultatai nepatenkinami.
- 9.2. Jeigu šią taisyklę taikanti susitariančioji šalis panaikina patvirtinimą, kurį buvo anksčiau suteikusi, apie tai kitoms šią taisyklę taikančioms susitariančiosioms šalims nedelsdama praneša naudodama šios taisyklės 1 priede pateikto pavyzdžio pranešimo blanką.
10. VISIŠKAS GAMYBOS NUTRAUKIMAS
- Jei patvirtinimo turėtojas visiškai nutraukia pagal šią taisyklę patvirtinto tipo transporto priemonių gamybą, apie tai informuoja tipo patvirtinimą suteikusią instituciją. Tokį pranešimą gavusi institucija apie tai praneša kitoms šią taisyklę taikančioms susitariančiosioms šalims, naudodama šios taisyklės 1 priede pateikto pavyzdžio pranešimo blanką.
11. PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS
- 11.1. Nuo oficialios 01 serijos pakeitimų 10 papildymo įsigaliojimo datos nė viena šią taisyklę taikanti susitariančioji šalis neturi atsisakyti suteikti patvirtinimus pagal šią taisyklę su 01 serijos pakeitimų 10 papildymu.
- 11.2. Praėjus 60 mėnesių nuo 11.1 punkte nurodytos įsigaliojimo datos, šią taisyklę taikančios susitariančiosios šalys suteikia patvirtinimus tik jei transporto priemonės tipas, atsižvelgiant į įrengtų apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų skaičių ir būdą, atitinka šios taisyklės su 01 serijos pakeitimų 10 papildymu reikalavimus.
- 11.3. Lieka galioti pagal šią taisyklę iki 11.2 punkte minėtos dienos suteikti patvirtinimai. Jeigu transporto priemonės pirmą kartą registruotos daugiau nei po 84 mėnesių nuo 11.1 punkte nurodytos įsigaliojimo datos, susitariančiosios šalys gali atsisakyti suteikti transporto priemonės tipo patvirtinimą, atsižvelgiant į įrengtų apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų skaičių ir būdą, jei jos neatitinka šios taisyklės su 01 serijos pakeitimų 10 papildymu reikalavimų.

12. UŽ PATVIRTINIMO BANDYMUS ATSAKINGŲ TECHNIKOS TARNYBŲ IR ADMINISTRACINIŲ PADALINIŲ PAVADINIMAI BEI ADRESAI

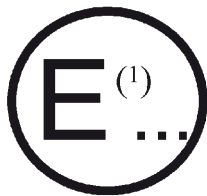
Šią taisyklę taikančios 1958 m. Susitarimo šalys Jungtinių Tautų Sekretariatui praneša už patvirtinimo bandymus atsakingų technikos tarnybų ir patvirtinimą suteikiančių administracinių padalinių, kuriems siunčiamas kitose šalyse suteikto patvirtinimo ar išplėtimo patvirtinimo, atsisakymo suteikti patvirtinimą ar patvirtinimo panaikinimo liudijimai, pavadinimus ir adresus.

---

1 PRIEDAS

PRANEŠIMAS

(didžiausias formatas: A4 (210 × 297 mm))

išdavė: administracijos pavadinimas

.....

.....

.....

dėl L₃ kategorijos transporto priemonės tipo: ⁽²⁾: PATVIRTINIMO SUTEIKIMO,
PATVIRTINTO TIPO IŠPLĖTIMO,
ATSISAKYMO SUTEIKTI PATVIRTINIMĄ,
PATVIRTINIMO PANAIKINIMO,
VISIŠKO GAMYBOS NUTRAUKIMO,

atsižvelgiant į apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų įrengimą pagal Taisyklę Nr. 53.

Patvirtinimo Nr. .... Išplėtimo Nr. ....

1. Transporto priemonės prekės pavadinimas arba ženklas: .....
2. Transporto priemonės tipo gamintojo pavadinimas: .....
3. Gamintojo pavadinimas ir adresas: .....
4. Gamintojo atstovo, jei toks yra, pavadinimas ir adresas: .....
.....
5. Pateikta patvirtinti (data): .....
6. Už patvirtinimo bandymus atsakinga technikos tarnyba: .....
.....
7. Bandymų ataskaitos parengimo data: .....
8. Bandymų ataskaitos numeris: .....
9. Glaustas aprašas: .....
Transporto priemonėje sumontuoti apšvietimo įtaisai:
- 9.1. Tolimosios šviesos žibintai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.2. Artimosios šviesos žibintai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.3. Priekiniai rūko žibintai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.4. —
- 9.5. Posūkio žibintai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.6. —
- 9.7. —
- 9.8. Išpėjamasis pavojaus signalas: taip/ne ⁽²⁾
- 9.9. Stabdymo žibintai: taip/ne ⁽²⁾

- 9.10. Galinio valstybinio numerio ženklo apšvietimo žibintas: taip/ne ⁽²⁾
- 9.11. Priekiniai gabaritiniai (šoniniai) žibintai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.12. Galiniai gabaritiniai (šoniniai) žibintai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.13. Galiniai ruko žibintai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.14. —
- 9.15. —
- 9.16. Galiniai šviesogražiai atšvaitai, ne trikampiai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.17. —
- 9.18. —
- 9.19. Šoniniai šviesogražiai atšvaitai, ne trikampiai: taip/ne ⁽²⁾
- 9.20. Lygiaverčiai žibintai: taip/ne ⁽²⁾
10. Pastabos: .....
11. Gamintojo deklaruota masė ⁽³⁾
- 11.1. Eksploatuojamos transporto priemonės masė:
- Bendra masė: ..... kg
- Priekinių ratų veikianti masė: ..... kg
- Galinį ratą veikianti masė: ..... kg
- 11.2. Bendroji transporto priemonės masė:
- Bendra masė: ..... kg
- Priekinių ratų veikianti masė: ..... kg
- Galinį ratą veikianti masė: ..... kg
12. Patvirtinimo ženklo vieta: .....
13. Patvirtinto tipo išplėtimo motyvas (-ai) (jei taikoma): .....
14. Patvirtinimas suteiktas/patvirtinimą suteikti atsisakyta/išplėtimas suteiktas/patvirtinimas panaikintas: ⁽²⁾
15. Vieta .....
16. Data: .....
17. Parašas .....
18. Patvirtinimą suteikusiai administracijos tarnybai pateiktų dokumentų sąrašas pridedamas prie šio pranešimo ir gali būti gautas pateikus prašymą.

⁽¹⁾ Patvirtinimą/išplėtimą suteikusias/atsisakiusias suteikti patvirtinimą/patvirtinimą panaikinusios (žr. patvirtinimo nuostatas šioje taisyklėje) šalies skiriamasis numeris.

⁽²⁾ Išbraukti, kas netaikoma.

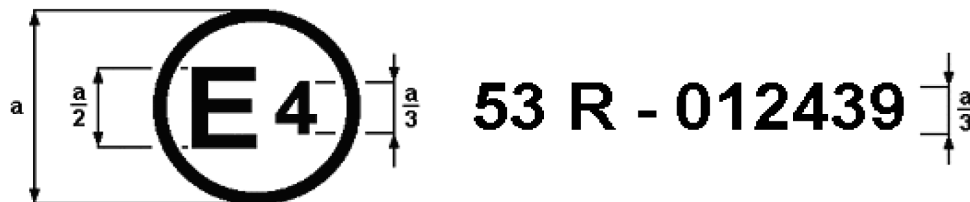
⁽³⁾ Šios dalys turi būti pildomos tik jei atliekamas 6.2.5.4 punkte nustatytas bandymas.

2 PRIEDAS

PATVIRTINIMO ŽENKLŲ IŠDĖSTYMAS

A MODELIS

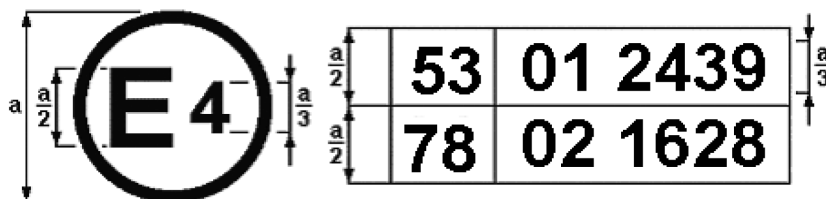
(žr. šios taisyklės 4.4 punktą)

 $a \geq 8 \text{ mm}$

Pateiktas prie motociklo pritvirtintas patvirtinimo ženklas rodo, kad tam tikras transporto priemonių tipas buvo patvirtintas Nyderlanduose (E 4) pagal Taisyklę Nr. 53 su 01 serijos pakeitimais, atsižvelgiant į apšvietimo ir šviesos signalinių įtaisų įrengimą. Patvirtinimo numeris rodo, kad patvirtinimas suteiktas pagal Taisyklės Nr. 53 reikalavimus.

B MODELIS

(žr. šios taisyklės 4.5 punktą)

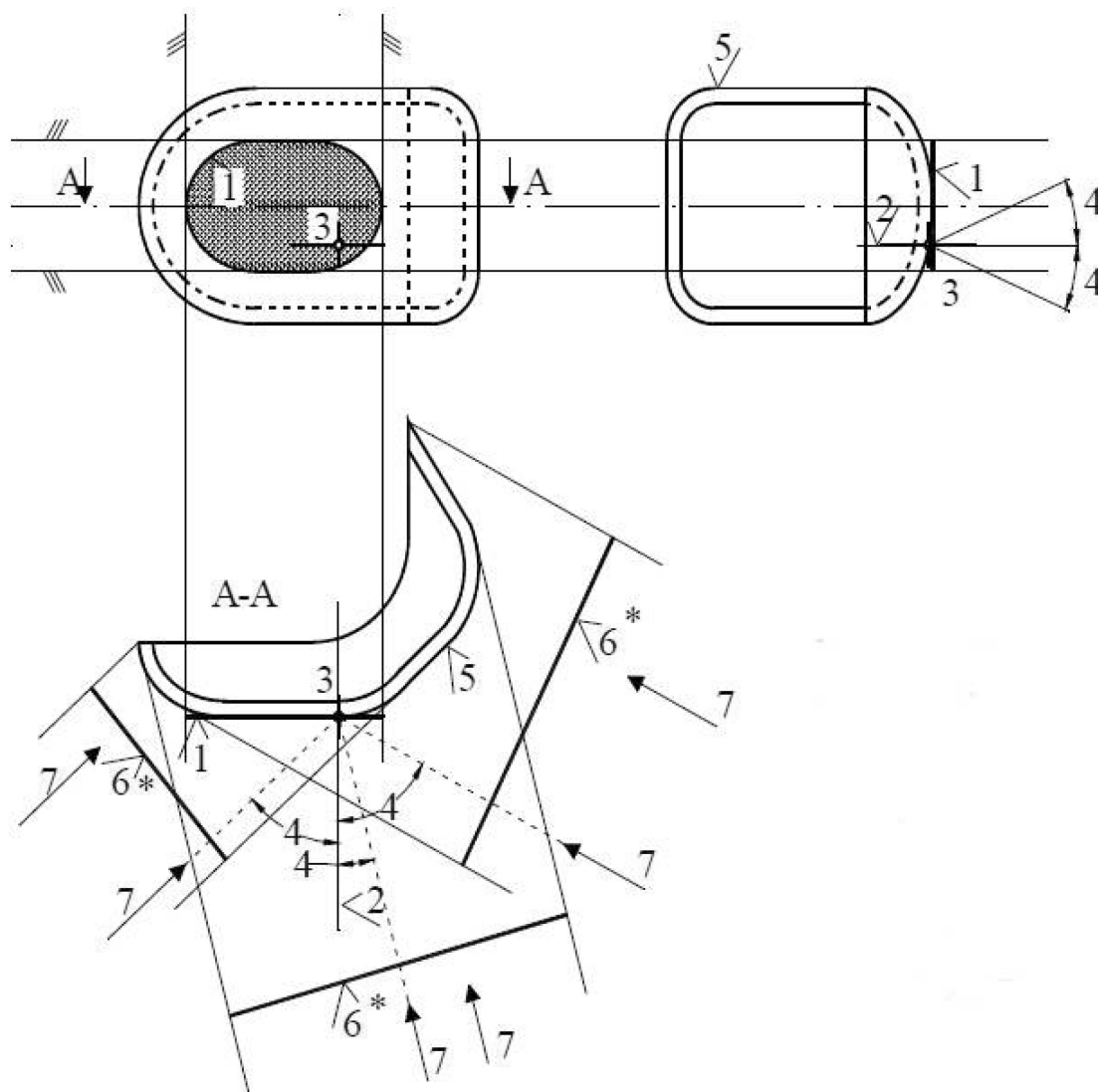
 $a \geq 8 \text{ mm}$

Pavaizduotas prie motociklo pritvirtinamas patvirtinimo ženklas rodo, kad atitinkamas transporto priemonės tipas buvo patvirtintas Nyderlanduose (E 4) pagal Taisyklės Nr. 53 ir Nr. 78 ⁽¹⁾. Patvirtinimo numeriai rodo, kad tada, kai buvo suteikti atitinkami patvirtinimai, į Taisyklę Nr. 53 buvo įtraukti 01 serijos pakeitimai, o į Taisyklę Nr. 78–02 serijos pakeitimai.

⁽¹⁾ Antrasis numeris pateiktas tik kaip pavyzdys.

3 PRIEDAS

ŽIBINTŲ PAVIRŠIAI, ATSKAITOS AŠIS IR CENTRAS, GEOMETRINIO MATOMUMO KAMPAI

* Šis paviršius turi būti laikomas šviesą spinduliuojančio paviršiais liestine.

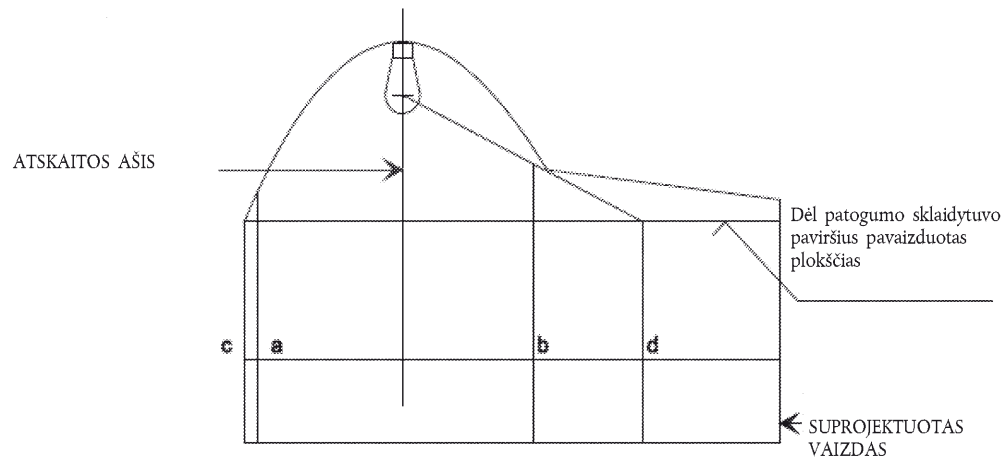
SUTARTINIAI ŽENKLAI:

- 1 šviečiamasis paviršius
- 2 atskaitos ašis
- 3 atskaitos centras
- 4 geometrinio matomumo kampas
- 5 šviesą spinduliuojantis paviršius
- 6 tariamasis paviršius
- 7 stebėjimo kryptis

ŠVIEČIAMASIS PAVIRŠIUS, PALYGINTI SU ŠVIESĄ SPINDULIUOJANČIU PAVIRŠIUMI

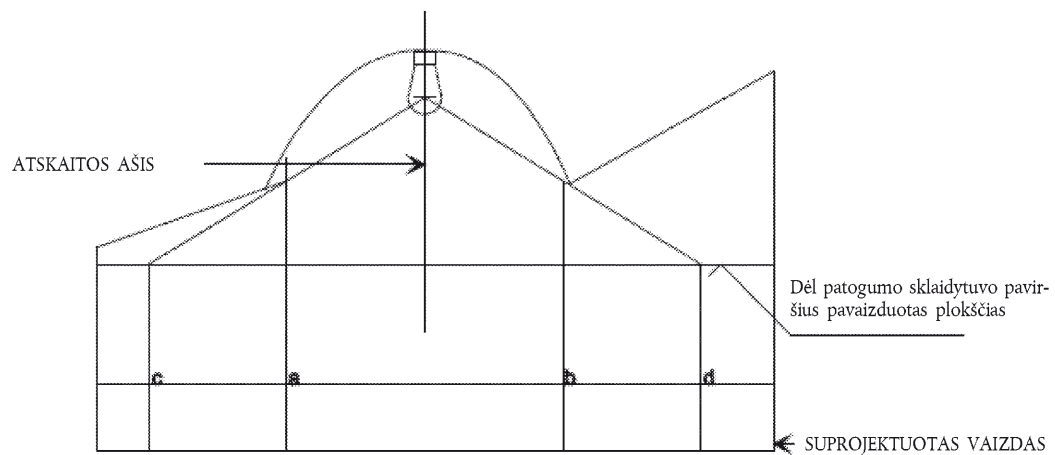
(žr. šios taisyklės 2.9 ir 2.8 punktus)

A BRĖŽINYS

	Šviečiamasis paviršius	Šviesą spinduliuojantis paviršius
Kraštai	a ir b	c ir d

B BRĖŽINYS

	Šviečiamasis paviršius	Šviesą spinduliuojantis paviršius
Kraštai	a ir b	c ir d

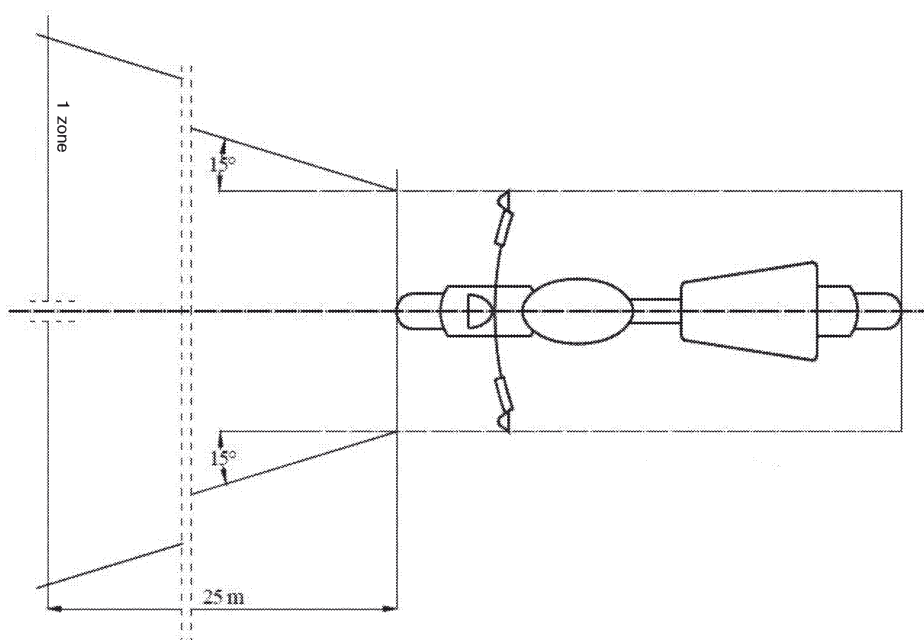
4 PRIEDAS

RAUDONOS ŠVIESOS ŽIBINTŲ MATOMUMAS IŠ PRIEKIO IR BALTOŠVIESOS ŽIBINTŲ MATOMUMAS IŠ GALO

(Žr. šios taisyklės 5.9 punktą)

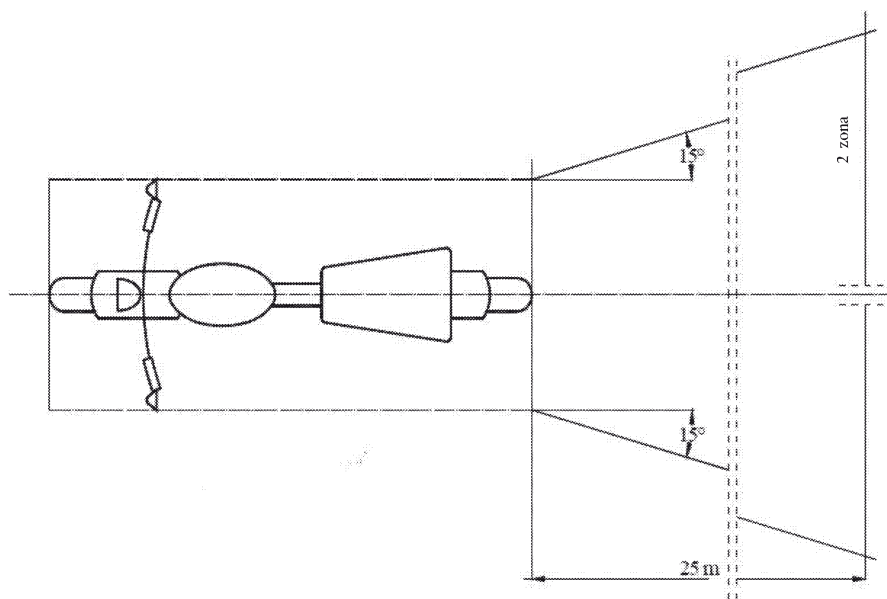
1 pav.

Raudonos spalvos žibintų matomumas iš priekio

2 pav.

Baltos spalvos žibintų matomumas iš galo

5 PRIEDAS

GAMYBOS ATITIKTIES KONTROLĖ

1. BANDYMAI

1.1. Žibintų vieta

Žibintų vieta, kaip nustatyta šios taisyklės 6 punkte, tikrinama pagal bendruosius šios taisyklės 5 punkto reikalavimus. Išmatuotosios atstumo vertės turi būti tokios, kad būtų įvykdyti kiekvienam žibintui taikomi specialieji reikalavimai.

1.2. Žibintų matomumas

1.2.1. Geometrinio matomumo kampai tikrinami pagal šios taisyklės 2.11 punktą. Išmatuotos kampų vertės turi būti tokios, kad būtų įvykdyti kiekvienam žibintui taikomi specialieji reikalavimai, išskyrus tai, kad, montuojant šviesos signalinius įtaisus, kampų ribos gali kisti iki $\pm 3^\circ$, kaip leidžiama pagal 5.3 punktą.

1.2.2. Raudonos spalvos šviesos matomumas iš priekio ir baltos spalvos šviesos matomumas iš galo tikrinamas pagal šios taisyklės 5.9 punktą.

1.3. Artimosios šviesos žibintų reguliavimas į priekį

1.3.1. Pradinis pokrypis žemyn

(Pradinis artimosios šviesos ribinės linijos pokrypis žemyn tikrinamas pagal 6.2.5 punkto reikalavimus).

1.4. Elektros jungtys ir signaliniai įtaisai

Elektros jungtys tikrinamos įjungiant kiekvieną prie motociklo elektros sistemos prijungtą žibintą.

Žibintai ir signaliniai įtaisai turi veikti pagal šios taisyklės 5.10–5.12 punktų nuostatas ir kiekvienam žibintui taikomus specialiuosius reikalavimus.

1.5. Šviesos stipris

1.5.1. Tolimosios šviesos žibintai

Bendras didžiausias tolimosios šviesos žibintų stipris turi būti toks, kad būtų paisoma šios taisyklės 6.1.9 punkto reikalavimo.

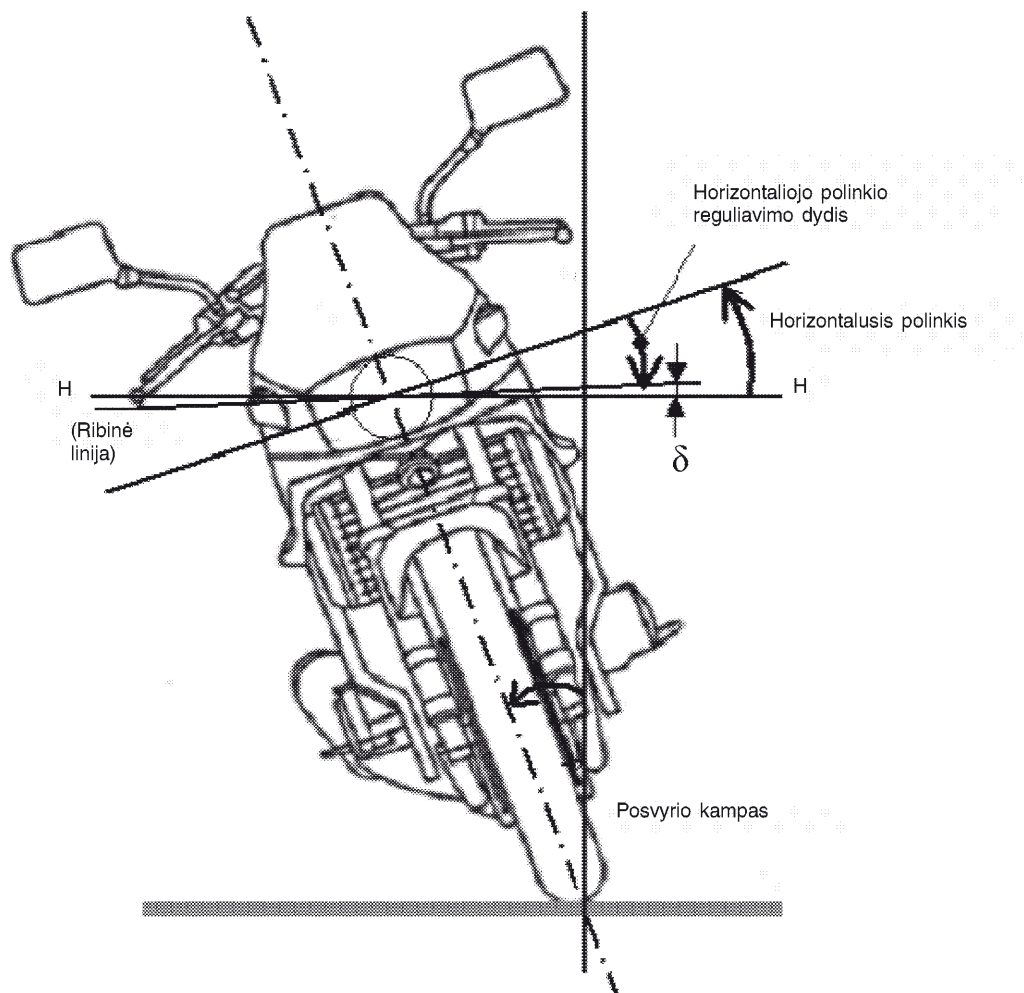
1.6. Įrengti žibintai, jų skaičius, spalva, išdėstymas ir, kai taikoma, kategorija tikrinami apžiūrint juos pačius ir jų ženklinį. Tikrinami dalykai turi atitikti 5.13 punkto reikalavimus, taip pat turi būti įvykdyti atskiri kiekvienam žibintui taikomi reikalavimai.

---

6 PRIEDAS

HORIZONTALIOJO POLINKIO, POSVYRIO KAMPO IR δ KAMPO PAAIŠKINIMAS

3 pav.

Pastaba. Paveiksle parodyta, kad motociklas pasviręs į dešinę pusę.